

Kristus – naděje Evropy

Středoevropské katolické dny 2003 – 2004

Úvodní slovo předsedy České biskupské konference

Draží bratři v biskupské a kněžské službě, sestry a bratři.

Dostává se Vám do rukou pastorační příručka České biskupské konference „Kristus - naděje Evropy. Středoevropské katolické dny 2003-2004“.

Nejprve Vás chci upozornit na první dokument, který v příručce najdete. Jde o kratší verzi společného pastýřského listu osmi biskupských konferencí, které se podílejí na slavení Středoevropských katolických dnů: jsou to biskupské konference České republiky, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska a Slovinska. **Tuto kratší verzi pastýřského listu přečtete při všech bohoslužbách 7. neděle velikonoční, tj. 1. června 2003.** Stejně tak tomu bude i v dalších sedmi zemích. Tímto pastýřským listem zahájíme slavení Středoevropských katolických dnů 2003-2004.

V příručce najdete i delší verzi společného pastýřského listu, se kterou můžete své věřící seznámit při různých příležitostech slavení Středoevropských katolických dnů v naší zemi.

Důležitým prvkem této ojedinělé iniciativy je vzájemné sblížení a seznámení se s životem katolické církve v jednotlivých zemích. Předsedové biskupských konferencí stanovili, aby se v časovém rozmezí od června 2003 do května 2004 věřící při nedělních bohoslužbách seznámili postupně s životem našich bratří a sester všech účastnických zemí. Materiál, který byl připraven biskupskými konferencemi obsahuje nejprve prezentaci života církve. Tato část je určena k přečtení před zahájením nedělní bohoslužby. K vlastní bohoslužbě patří úvod, Kyrie, myšlenky k promluvě, přímluvy a děkonná modlitba po sv. přijímání.

1) V neděli 22. června 2003 (12. neděle v mezidobí) budou věřící v dalších 7 zemích spojeni s církví v naší zemi. Pro informaci se Vám dostává i tento materiál.

2) V neděli 27. července 2003 (17. neděle v mezidobí) budeme spojeni při bohoslužbách s katolíky v Bosně a Hercegovině.

3) V neděli 24. srpna 2003 (21. neděle v mezidobí) budeme spojeni s věřícími v Maďarsku.

4) V neděli 21. září 2003 (25. neděle v mezidobí) budeme spojeni s katolickou církví ve Slovinsku.

5) V neděli 26. října 2003 (30. neděle v mezidobí) budeme spojeni s věřícími v Rakousku.

6) V neděli 16. listopadu 2003 (33. neděle v mezidobí) budeme spojeni s našimi bratry a sestrami na Slovensku.

7) V neděli 18. ledna 2004 (2. neděle v mezidobí) budeme spojeni s katolickou církví v Polsku.

8) V neděli 22. února 2004 (7. neděle v mezidobí) budeme spojeni s věřícími v Chorvatsku.

Využijte, prosím, těchto materiálů, abychom se během společného slavení Středoevropských katolických dnů lépe poznávali a navzájem se posilovali společenstvím v modlitbě, zájmem o

život našich bratří a sester v dalších zemích a stali se věrohodnými svědky Ježíše Krista, který je jediný nadějí nejen pro Evropu.

V příručce najdete národní kalendář Středoevropských katolických dnů, který byl sestaven na podkladě informací jednotlivých diecézí, řeholních společenství, sekcí a center České biskupské konference. Mezi vrcholné akce v naší zemi patří cyrilometodějská národní pouť 5. července na Velehradě, na níž byli pozváni zástupci 7 biskupských konferencí. Dále je to svatováclavská národní pouť 27. září ve Staré Boleslavi a odhalení Memoriálu Fatimy u příležitosti putování sochy Panny Marie Fatimské v našich diecézích 4. října v Koclířově. Nechybí ani kalendář hlavních poutí v dalších účastnických zemích a přehled osmi sympozií, které jednotlivé biskupské konference připravují.

V závěru příručky najdete českou verzi společné písně Středoevropských katolických dnů „Náš Pane, spáso národů“ a rovněž společnou modlitbu s doplněnými národními svěťci. Pro potřeby věřících připravila Česká biskupská konference dvojlist do kancionálu s touto písní a modlitbou. Usilujte o to, abychom nejen během poutních bohoslužeb, ale i v našich farnostech využili tohoto materiálu a tak ve zpěvu a modlitbě prožívali společnou cestu, která vede k pouti národů v rakouském poutním místě Mariazell, kterou ve dnech 22.-23. května 2004 Středoevropské katolické dny vyvrcholí.

Srdečně zvu Vás i Vaše věřící na naše poutní bohoslužby i na další kulturní a vědecké akce této iniciativy a těším se na setkání s Vámi nejen na Velehradě, ale i v Mariazell.

V Olomouci o Zeleném čtvrtku 2003

arcibiskup **Jan Graubner**
Předseda České biskupské konference

Kristus – naděje pro Evropu (Zkrácená verze společného pastýřského listu)

Pastýřský list přečtete při všech bohoslužbách 7. neděle velikonoční - 1. června 2003

Drahé sestry, drazí bratři!

1. „Bůh, dárce naděje, ať vás naplní samou radostí i pokojem ve víře, abyste prospívali v naději s mocnou pomocí Ducha svatého“ (Řím 15,13). Těmito slovy sv. Pavla se my, arcibiskupové a biskupové z osmi střeoevropských zemí, poprvé společně obracíme na věřící a zveme je zároveň na Střeoevropské katolické dny. Činíme tak ze své spoluodpovědnosti za Evropu. Co Pavel napsal římské obci před 2000 lety, je spásnou novinou ještě i dnes: Smíme věřit v *Boha naděje*, v Boha, který je nadějí pro nás i pro celý svět. To platí i pro Evropu, světadíl, který – jako možná nikdy předtím v dějinách – právě srůstá v jednotu.

I. Naděje pro Evropu

2. Mnoho lidí spatřuje v této rodící se Evropě *naději*, jiní pociťují spíše ohrožení a nebezpečí. Někteří poukazují na nové možnosti pokojného soužití národů, kultur a náboženství. Jsou vděční, že pro mnoho národů střední Evropy končí dlouhá doba nesvobody a utrpení, která mnoho lidí stála život. Mezi nimi je немало těch, kdo z věrnosti své víře položili svůj život jako mučedníci pro Krista.

3. Mnozí doufají, že při velikých úkolech, které jsou nám celosvětově svěřeny, bude náš světadíl promlouvat společným hlasem. Jiní varují před Evropou, která v důsledku svých hospodářských možností vykonává moc nad chudšími národy a uzavírá se do svého bohatství, a kriticky poukazují na tendence vzdát se kulturních a morálních hodnot, které po staletí patří k cennému dědictví Evropy. V jejich pohledu je důstojnost lidského života mnohonásobně ohrožena.

4. Je Evropa nadějí? Odpověď zřejmě bude muset znít: Evropa dává mnoho podnětů k oprávněným očekáváním, avšak není nadějí, nýbrž úkolem. Tento úkol však vyřešíme, jen když budeme schopni čerpat z hlubokých zdrojů, a to nikoli na posledním místě ze *zdroje naděje*. Kde však zdroj naděje najdeme?

II. Naše naděje Kristus

5. Je dobré si na tomto místě připomenout programový výrok našeho papeže Jana Pavla II., který pronesl při nešporách za Evropu 10. září 1983 ve Vídni: „*Nadějí pro Evropu je Kristusův kříž*. Je znamením usmiřující Boží lásky k nám lidem, která překonává utrpení i smrt, je příslibem bratrství všech lidí a národů a je zdrojem božské síly pro počínající obnovu celého stvoření.“¹ My, arcibiskupové a biskupové z Bosny a Hercegoviny, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska a Slovinska, na tento výrok navazujeme a zveme ke společné „pouti národů“ do rakouského Mariazell ve dnech 22. a 23. května 2004.

¹ Jan Pavel II., Projev při slavnostních nešporách za Evropu na náměstí Hrdinů ve Vídni 10. září 1983, in: L'Osservatore Romano deutsch, č. 37/1983, s. 5.

6. Je to osm středoevropských zemí. Může nám to připomenout osmihrannost starokřesťanských křesťanských kostelů a baptisterií, a tím i křesťanské kořeny, z nichž Evropa se svou kulturou žije dodnes. Křtitelnice jsou zároveň jasným poukazem na to, že právě víra a křest nám otevírají přístup k vlastnímu zdroji veškeré naděje. Nenajdeme ji v nějaké ideji, ale naší nadějí je osoba: Ježíš Kristus, ukřižovaný a zmrtvýchvstalý, jenž sedí po pravici Otce.

7. Jak řekl papež Jan Pavel II., Kristův kříž „je znamením Boží lásky k nám lidem, která přináší usmíření a přemáhá utrpení a smrt, je příslibem bratrství všech lidí a národů, je zdrojem božské síly pro počínající obnovu celého stvoření“. Právě křesťany tato milost smíření zmocňuje a zavazuje k tomu, aby se usmířili se všemi lidmi. Musíme proto prosit za odpuštění ty, jimž jsme způsobili křivdu a škodu. Zároveň je naší křesťanskou povinností, abychom sami odpouštěli, jsme-li o odpuštění žádáni. Pouze tak lze dosáhnout trvalého smíření mezi lidmi a národy a spravedlivého míru.

8. V Kristu je vrženo světlo na Boží život a jeho lásku uprostřed dějin; daroval nám tím nadějí, která zahrnuje zemi i nebe. Protože má základ v nebi, je zároveň i nadějí skutečně blízce pozemskou. Je to naděje, která nás solidarizuje s vlastním národem i se všemi národy a lidmi, která nás otevírá jejich starostem a útrapám, jejich nadějím i jejich radostem.² Naše naděje má svůj původ ve víře v Boha Otce, který se nám zjevil ve svém Synu a spojuje nás v Duchu svatém v jednotu jako bratry a sestry.

9. V této víře můžeme spoluobčankám a spoluobčanům, zejména však těm, kdo nesou odpovědnost a mají vliv v politice a společnosti, říci slovy biskupské synody pro Evropu toto: „*Poselství a svědectví evangelia tvoří veliký zdroj síly, který může Evropě navrátit nezbytnou a často zmiňovanou duši, který je schopen dát hospodářství do služeb obecného blaha, politiku učinit místem odpovědných a prozřetelných rozhodnutí, ze sociálního života vytvořit prostor pro podporu institucí počínaje rodinou až po různá sdružení jakožto živé tkáň nového evropského společenství.*“³ Ještě jednou řečeno jinými slovy: „Ježíš Kristus, který žije ve své církvi, je zdrojem naděje pro Evropu.“⁴

III. Církev vracející se ke svým zdrojům

10. Ano, je to „Ježíš Kristus, který žije ve své církvi...“ To, co Kristus působí, *se zpřítomňuje a získává účinnost svědectvím víry a konáním církve*. Druhý vatikánský koncil to viděl takto: „Církev je totiž v Kristu jakoby svátost neboli znamení a nástroj vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva.“⁵ Tak si církev uvědomuje sebe samu, své zaslíbení i svůj úkol.

11. Středoevropské katolické dny a naše společná pouť do Mariazell jsou pozváním stát se církví, jíž jsme. K tomu nás vybízí papež Jan Pavel II., když hovoří o *nové evangelizaci*. Ta má svůj střed v Ježíši Kristu. Je zapotřebí, abychom poznali, že on je bohatstvím našeho života. K němu můžeme a máme jít. On přece řekl ženě u Jákobovy studny: „Kdo se však napije vody, kterou mu já dám, nebude žíznit navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.“ (Jan 4,14). A budeme-li z tohoto pramene čerpat, budeme schopni dávat naději i druhým. Boží naděje je pro všechny lidi. Kde

² Srov. Druhý vatikánský koncil, pastorální konstituce *Gaudium et spes*, 1.

³ Instrumentum laboris biskupské synody: Druhé zvláštní zasedání pro Evropu, in: *Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls*, č. 138, Bonn 1999, čl. 53.

⁴ Znění základního textu (pozn. 3).

⁵ Druhý vatikánský koncil, konstituce o církvi *Lumen gentium*, 1.

lidé objeví Krista a jeho evangelium naděje a s vírou je přijmou, stane se pro ně naděje živou skutečností.

11. Jít ke Kristu, který je nadějí Evropy – jak to může konkrétně vypadat? Drahé sestry a drazí bratři, chceme poukázat na tři body. Bylo by pěkné a povzbudivé, kdybychom věděli, že jsme po dobu příprav na pouť do Mariazellu *spojeni úsilím o tato tři těžiště*:

12. Za první: Hledejme čtením a žitím *Božího Slova* novou sounáležitost a důvěrnost s Kristem. Jedině on má slova věčného života (srov. Jan 6,68), slova, která jsou nadějí. Jestliže tato slova nebudeme pouze číst, ale žít je, pak odhalíme, že to skutečně jsou slova života!

14. Za druhé: Odhalme znovu *neděli a eucharistii jako slavnost se Zmrtvýchvstalým Kristem*, který nám pod způsoby chleba a vína chce darovat své tělo a svou krev, svůj božský život. Odhalme v této slavnosti svátost skutečné jednoty, na kterou lidé čekají – jednoty s Bohem, která z nás zároveň činí sestry a bratry.

15. Za třetí: Život z Božího slova a z eucharistie vyúsťuje v život vyznačující se *vzájemnou láskou*. Je to život, který nás nejen hluboce spojuje s Bohem, nýbrž je zároveň i konkrétní – znamená nasazovat se pro život, pro mír, pro spravedlnost a uchování stvoření. Cennou orientaci k tomu máme v sociálním učení církve, které se tímto naším nasazením má stát stavebním principem Evropy. Naše služba platí všem lidem – obzvláště těm, jimž se děje křivda a jsou zbaveni práv, kteří hladovějí duševně i tělesně. Tak naplníme nové přikázání, jež patří k Ježíšovu odkazu (srov. Jan 13,34).

16. Sestry a bratři, zaměřme svůj pohled vpřed! Jako křesťané máme nejen minulost, nýbrž především také budoucnost. O tuto budoucnost půjde při našich společných Středoevropských katolických dnech. Na své pouti se obzvláště budeme svěřovat Panně Marii. Ona spojuje naše národy, které ji v Mariazell společně budou vzývat jako *Magna Mater Austriae, Magna Domina Hungarorum, Alma Mater Gentium Slavorum*. Kéž nám svou přímluvou pomůže, abychom byli svědky naděje, za niž vděčíme Kristu a která nás v Evropě může přivést ke skutečné jednotě.

Kristus – naděje pro Evropu (Plné znění společného pastýřského listu)

Drahé sestry a drazí bratři!

1. „Bůh, dárce naděje, ať vás naplní samou radostí i pokojem ve víře, abyste prospívali v naději s mocnou pomocí Ducha svatého“ (Řím 15,13). Tímto požehnáním apoštola Pavla vás, milí věřící, pozdravujeme. My, arcibiskupové a biskupové z osmi středoevropských zemí, takto poprvé společným pastýřským listem zveme věřící na mezinárodní Středoevropské katolické dny. Činíme tak ze své spoluodpovědnosti za Evropu.

2. Iniciativa ke slavení takovéto slavnosti je vyjádřena v projevu našeho Svatého otce při nešporách za Evropu na náměstí Hrdinů 10. září 1983 ve Vídni. Papež Jan Pavel II. tehdy programově prohlásil: „Nadějí pro Evropu je Kristus kříž. Je znamením usmířující Boží lásky k nám lidem, která překonává utrpení i smrt, je příslibem bratrství všech lidí a národů, je zdrojem božské síly pro počínající obnovu celého stvoření.“¹ Právě křesťany zmocňuje a zavazuje tato milost smíru k tomu, aby se usmířili se všemi lidmi. Musíme proto prosit za odpuštění ty, jimž jsme způsobili křivdu a škodu. Zároveň je naší křesťanskou povinností, abychom sami odpouštěli, jsme-li o odpuštění žádáni. Pouze tak lze dosáhnout trvalého smíření mezi lidmi a národy a spravedlivého míru.

3. Posilování a neseni jistotou víry, že „Kristus Ježíš je naše naděje“ (1 Tim 1,1), odhalujeme v přítomné době evropských dějin, v níž všichni díky Boží prozřetelnosti smíme žít, pro své země „semínka a znamení naděje“. My katolíci z osmi sousedících zemí ve střední Evropě chceme společně dosvědčovat víru tím, že jsme připraveni „obhájit se před každým, kdo se vás ptá po důvodech vaší naděje“ (1 Petr 3,15).

4. Osm zemí – Bosna a Hercegovina, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko – tvoří osmiúhelník, připomínající nám starokřesťanské baptisterium. Pokřtěný křesťan má žít všech osm blahoslavenství tak, že se jako „nový člověk“ snaží uskutečňovat dokonalost lásky.

5. Vyhovět tomuto povolání znamená vsadit svůj život na Krista. Ježíš Kristus je Pán. On je „cesta, pravda a život“ (Jan 14,6). On je „světlo pravé, které osvěcuje každého člověka“ (Jan 1,9). Ježíš Kristus žije ve své církvi; on je jediný, pravý a nevyčerpatelný zdroj naděje. Pán Ježíš, ukřižovaný a zmrtvýchvstalý, je jediný Spasitel a je přítomen ve své církvi.²

6. Drazí věřící! Nacházíme se ve svatodušním oktávu. Ježíšova velekněžská modlitba, o níž dnes slyšíme v evangeliu, je vyslovována jakoby v jeho přechodu ze světa k Otci. My to chápeme jako přechod mezi Nanebevstoupením a Sesláním Ducha svatého. Ježíšova prosba k Otci za učedníky je dvojí: aby je „zachoval od zlého“, které na ně bude útočit, dokud „jsou ve světě“, a aby je „posvěcoval pravdou“, což má za předpoklad Ježíšovu obět' v jeho utrpení („sám sebe za ně posvěcují“), avšak dá se rovněž aplikovat na naše posvěcení sesláním Ducha svatého.

¹ Jan Pavel II., Projev při slavnostních nešporách za Evropu na náměstí Hrdinů ve Vídni 10. září 1983, in: L'Osservatore Romano deutsch, č. 37/1983, s. 5.

² Viz: Kongregace pro nauku víry, deklarace *Dominus Jesus*. O jedinečnosti a univerzálnosti spásy Ježíše Krista a jeho církve (6. srpna 2000), in: Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls, Nr. 148, Bonn 2000.

7. Pro nás všechny jako poutníky po této zemi je rovněž čas přechodu. Bůh nám svěřil důležitý úkol. Jako sestry a bratři jedné církve Boží chceme v nadcházejících měsících jít společnou cestou zcela intenzivně s Kristem. Pod heslem „*Kristus – naděje Evropy*“ se budou konat četné akce a setkání, jejichž vrcholem bude společná „*Pout' národů*“ do rakouského *Mariazell* ve dnech 23. a 24. května 2004.

I. Naděje pro Evropu

8. Mnozí vidí v této vznikající podobě Evropy *naději*, jiní spíše vnímají *nebezpečné tendence*. Jedni poukazují na nové možnosti pokojného soužití národů, kultur a náboženství. Doufají ve společný hlas našeho světadílu při velkých úkolech, které nám jsou celosvětově uloženy. Jiní varují před Evropou, která svými hospodářskými možnostmi vykonává moc nad chudšími národy a nepropustně se uzavírá do svého bohatství, a kriticky poukazují na tendence opouštět kulturní a morální hodnoty, které patří k cennému křesťanskému dědictví Evropy po celá staletí. Z jejich pohledu je především mnohonásobně ohrožena důstojnost lidského života.

9. Naše země ve střední Evropě procházely v dějinách a zejména v minulém století tvrdou cestou utrpení. Kolik mučedníků korunovalo svou věrnost Kristu a jeho církvi obětí vlastního života! Přinesli drahocenné svědectví, na které nesmíme zapomenout. Bohužel byla Evropa i kolébkou neblahých ideologií nacionalismu, fašismu a komunismu.

10. Vzhledem k mnoha ohrožením i výzvám je třeba, abychom my křesťané načerpali z hlubokých zdrojů své víry novou nadějí. Chceme si připomenout křesťanské kořeny našeho světadílu. Vždyť z křesťanského dědictví žije Evropa neustále. Západní kultura se všemi svými vymoženostmi v oblasti sociálních hodnot, lidských práv, vědy i se svými velikými díly kulturními v podstatě vyrostla z evangelia. Na základě této skutečnosti smíme prohlásit, že i dnes je pro nás *zdrojem naděje* Kristovo evangelium.

11. Úkolem církve je vnášet „evangelium naděje“ do světa. Vzdor veškerým hrůzám neutronou lidské dějiny v temnotě sebezničení; Bůh nedopustí, aby se mu vyrvaly z rukou. Bůh zůstává Bohem, zůstává nekonečně dobrotivým Vykupitelem. Člověk není jediným aktérem a smrt nemá poslední slovo.

II. Naše naděje Kristus

12. Nejprve se ptejme: Co to vlastně je křesťanská naděje? V čem spočívá a k čemu nás zavazuje? Naděje je především lidským postojem, bez něhož žádný lidský život nedokáže obstát. Nemocný doufá v uzdravení, milující v návrat milované osoby, lidé soužení válkou v mír. V každém životě se vyskytuje spousta nadějí, větších či menších; kdo už žádnou naději nemá – pokud něco takového vůbec může nastat –, ten už také není schopen žít.

13. Křesťanská naděje je ještě něčím víc: má primárně vertikální směr. Jako se vertikálně spouští kotva – odedávna velký symbol křesťanské naděje – a uchycuje na dně moře, tak se i kotva duše, tj. naděje, pevně uchycuje v Bohu. Písmo svaté nám říká, abychom si nabídnutou naději přivlastnili: „V této naději máme bezpečnou a pevnou kotvu pro duši. Ona proniká až do samého vnitřku nebeské velesvatyně, kam pro nás jako předchůdce vstoupil Ježíš“ (Žid 6,19n). „Naše chlouba je v tom, že máme naději dosáhnout slávy u Boha“ (Řím 5,2). „Kristus je ve vás, naděje na věčnou spásu“ (Kol 1,27). Počátkem takového naplnění je však radost.

Dějiny křesťanství začínají slovem „Radujte se!“ Evangelium je radostná zvěst, která nám daruje pravou naději. Ježíšovo poselství je evangelium, neboť přichází od toho, kdo má klíč k pravé radosti. Křesťanská radost je také určena právě těm, kdo se lopotí a jsou obtíženi. Radost je znamením milosti. K takové radosti nás zmocňuje křesťanská naděje. Vždyť Boží moc nám dává život i budoucnost.

14. Dar radosti je pro nás křesťany zároveň vždy i úkolem. Jsme vyzýváni a přidržováni k tomu, abychom se denně zacvičovali do božské ctnosti naděje, byť se nám leccos jevílo jako beznadějně. „Spes contra spem“ – „Naděje proti vši naději“, to byl i pro mnoho utlačovaných a pronásledovaných křesťanů v Evropě jediný postoj, jímž dokázali navzdory všem útokům zla důstojně přežít. Tuto mocnou křesťanskou naději však při myšlence na mnohostranné úkoly a výzvy Evropy v oblastech politiky, hospodářství, kultury a životního prostředí musíme žít i dnes.

III. Církev vracející se ke svým zdrojům

15. Čeká na nás mnoho úkolů, a proto musíme začít tím, co je podstatné. Důležité je, aby všechno, pro co se s Boží pomocí rozhodneme, bylo hluboce zakořeněno v rozjímání a modlitbě. Tajemství Ježíše Krista je nosným základem veškerého našeho pastoračního působení.

16. *Nová evangelizace*, neustále znovu zdůrazňovaná Svatým otcem, má vposledku svůj střed v Kristu. Jeho je třeba poznávat, milovat a napodobovat, abychom s ním žili životem trojjediného Boha a s ním také nově utvářeli dnešní společnost. V tomto rozhodujícím okamžiku dějin chceme pastorační rozhodnutí každého jednotlivého diecézního společenství sladit s rozhodnutími sousedních místních církví a univerzální církve. Před námi je tedy dílo pastorační obnovy: práce, která je inspirující a týká se nás všech.

17. Svatý otec chce poukázat na *některé pastorační priority*. Jeho slovo je jasné: „*Bez ohledu především říkám: Perspektiva, do níž je pastorační cesta vsazena, se nazývá svatost.*“ Znovuobjevení církve jako „tajemství“ nebo jako „lidu sjednocovaného ze zdroje jednoty Otce i Syna i Ducha svatého“ musí rovněž vést ke znovuobjevení „svatosti“ církve: „Všichni křesťané jakéhokoli stavu a zařazení jsou povoláni k plnému křesťanskému životu a dokonalé lásce“, říká Druhý vatikánský koncil (LG 40). Rozhodující je tedy přítomnost a svědectví svatých. Svatost je *podstatným předpokladem autentické evangelizace*, aby tak bylo možno naději předávat.

18. Jak toto konkrétně žít? „Ježíš Kristus, který žije ve své církvi, je zdrojem naděje pro Evropu.“³ *Kristova církev šíří „evangelium naděje“ hlásáním, bohoslužbou a službou bližnímu.* Tyto tři úkoly jsou – jako tři sloupy – shrnuty do tří hesel: *martyria, liturgia a diakonia.*⁴

19. Jde o to, abychom nově dnes vznikající Evropě poskytovali „víc duše“. „Poselství a svědectví evangelia tvoří veliký zdroj síly, který může Evropě navrátit nezbytnou a často zmiňovanou duši, který je schopen dát hospodářství do služeb obecného blaha, politiku učinit místem odpovědného a prozřetelného rozhodování, ze společenského života vytvořit prostor

³ Znění základního textu *Instrumentum laboris* biskupské synody: Druhé zvláštní zasedání pro Evropu, in: *Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls*, č. 138, Bonn 1999.

⁴ Tamtéž. Články 51 až 87 podrobně popisují tři jmenované oblasti.

pro podporu institucí počínaje rodinou až po různá sdružení, jež představují živou tkáň nového evropského společenství.“⁵

20. Bylo by krásné a povzbudivé, kdybychom v době přípravy na svou pouť do Mariazell mohli vědět, že *jsme spojeni snahou o tato tři těžiště*:

21. *Za první*: Hledejme čtením a žitím *Božího Slova* novou sounáležitost a důvěrnost s Kristem. Jedině on má slova věčného života (srov. Jan 6,68). Tato slova však nejenom čtíme, ale také je žijme! Je třeba *odhalit umění modlit se*. Naučit se křesťanské modlitbě je tajemstvím opravdu živoucího křesťanství. Ježíš je učitelem modlitby. Nikdo se nemodlil tak jako Ježíš. Jeho modlitba je řečí srdce, které je lidským srdcem Božího Syna. On chce, abychom všichni dospěli k Otcí. Když Ježíš učí své učedníky modlit se, je to, jako by je bral za ruku, aby je uvedl k Otcí, do života živého Boha. Ježíšova škola modlitby spočívá nejprve v následování. Ježíš však učedníky učí modlit se, vštěpuje jim postoje, které určují jeho vlastní život: blahoslavenství (Mt 5,3-12).

22. *Za druhé*: Odhalme znovu *neděli a eucharistii jako slavnost s Kristem, se Zmrtvýchvstalým*, který nám pod způsoby chleba a vína daruje své tělo a svou krev, svůj božský život. Odhalme v tomto slavení svátost skutečné jednoty, na kterou lidé čekají – jednoty s Bohem, jež z nás zároveň činí sestry a bratry. Bohoslužbou se slaví „evangelium naděje“. Liturgie je vrchol a zdroj církevního života (srov. SC 10). Účast na eucharistii je pro každého pokřtěného opravdovým srdcem neděle.⁶ Primát modlitby a svatosti lze pochopit pouze obnovovaným nasloucháním Božímu Slovu.

23. *Za třetí*: Život z Božího Slova a z eucharistie vyúsťuje v život vyznačující se *vzájemnou láskou*. Je to život, který nás nejen hluboce spojuje s Bohem, nýbrž je zároveň i konkrétní – znamená nasazovat se pro život člověka od početí po přirozenou smrt, nasazovat se pro mír, spravedlnost a uchování stvoření. Cennou orientaci k tomu máme v sociálním učení církve, které se tímto naším nasazením má stát stavebním principem Evropy. Naše služba platí všem lidem – obzvláště těm, jimž se děje křivda a jsou zbaveni práv, kteří hladovějí duševně i tělesně. Tak naplníme nové přikázání, jež patří k Ježíšovu odkazu (srov. Jan 13,34). Hodnověrné hlásání „evangelia naděje“ má za základ ryzí lásku k bližnímu. Žité svědectví lásky je nezbytné. – Dnes je třeba věnovat obzvláštní pozornost rodině a mládeži. Pak se církev jako domov a škola společenství stane místem nových povolání.

24. Drahé sestry, drazí bratři! Svatý otec nás na počátku nového tisíciletí povzbuzuje Ježíšovými slovy určenými Petrovi: „Pojďme dál s nadějí! Před církví se otevírá nové tisíciletí jako široký oceán: čekají nás v něm mnohá dobrodružství a my při nich můžeme počítat s Kristovou pomocí. Boží Syn, který se vtělil z lásky k člověku před dvěma tisíci lety, pokračuje i dnes ve svém díle. Musíme se pozorně dívat, abychom jeho dílo spatřili, a hlavně mít široké srdce, abychom se my sami stali jeho nástroji... Můžeme ... znovu vyjít v síle naděje, „která neklame“ (Řím 5,5).“⁷

⁵ Instrumentum laboris biskupské synody: Druhé zvláštní zasedání pro Evropu, čl. 53.

⁶ Srov. Jan Pavel II., Apoštolský list *Dies Domini* o svěcení neděle (31. května 1998), in: Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls, Nr. 133, Bonn 1998. Viz též: Die österreichischen Bischöfe, Sonntag und Feiertage in Österreich, Wien 2001.

⁷ Jan Pavel II., Apoštolský list *Novo millennio ineunte* 58 (6. ledna 2001), Verlautbarungen des Apostolischen Stuhls, Nr. 150, Bonn 2001.

25. Na této cestě nás provází blahoslavená Panna Maria, „hvězda nové evangelizace“. Ona je při našem putování zářící hvězdou jistoty a povede nás bezpečně. Nejsvětější Panna, „*Paní naděje*“, se ve všech národech a všech zemích Evropy mnohokrát projevila jako matka, která v těžkých chvílích evropských dějin dokáže dát naději. Naše národy uctívají Matku Boží na mnoha známých poutních místech. Avšak za ústřední mariánské svatyně se považují tyto: v Bosně a Hercegovině je to Kondžilo-Komušina a Hrasno, v České republice Velehrad, v Chorvatsku Marija Bistrica, v Maďarsku Máriapócs, v Polsku Čenstochová (Jasná Hora), v Rakousku Mariazell, na Slovensku Šaštín a ve Slovinsku Maria Pomocnice v Brezje. – V Mariazell budeme k jediné nebeské Matce všech věřících společně volat: *Magna Mater Austriae, Magna Domina Hungarorum, Alma Mater Gentium Slavorum, žehnej církvi v našich zemích!*

26. Jako kdysi apoštolové s Matkou Páně chceme se i my vroucně modlit, aby Duch svatý obnovil tvář země. Blahoslavený Jan XXIII. doufal, že se v naší době stane nový svatodušní zázrak. Abychom Evropě dali novou naději, musíme všichni hledět k Marii a prosit ji o přímluvu, aby se i nadále projevovala jako Matka naděje. Kéž nás a celou Evropu uvede na cestu slitování vedoucí k setkání s „Ježíšem Kristem, naší nadějí“ (1 Tim 1,1). Vždyť Maria, Matka Páně, nás učí Boží Slovo přijímat a řídit se jím.

(1) Neděle, 22. června 2003

12. neděle v liturgickém mezidobí (B) Česká republika

úvodní poznámky
(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme zvláště spojeni s církví v České republice.

První zmínky o kontaktu českých a moravských zemí s křesťanstvím pocházejí z 8. století. Později, ve druhé polovině 9. století, přišli do tehdejší Velkomoravské říše misionáři z Byzance, svatí Cyril a Metoděj, aby hlásili evangelium ve slovanském jazyce srozumitelném prostému lidu. Do 14. století církev v Čechách a na Moravě vzkvétala. Později se Země koruny české (do 1918) opakovaně zmítají v náboženských válkách (např. husitské války).

Po druhé světové válce a především po komunistickém převratu v roce 1948 byla církev brutálně pronásledována a utiskována. Církevní život se musel zcela podřídit přísné kontrole stalinistického režimu. Revoluce v roce 1989 znamenala pro církev velké osvobození. 1. ledna 1993 vznikly z tehdejšího Československa dva nezávislé státy: Česká a Slovenská republika.

Česká republika dnes patří k nejvíce sekularizovaným zemím Evropy. Platí zde všeobecná svoboda náboženského vyznání. Dohoda mezi Papežským stolcem a Českou republikou byla sice uzavřena již v roce 2002, dodnes však nebyla schválena parlamentem. V tomto roce se bude Plenární sněm Katolické církve zabývat obnovou církevního života v českých a moravských diecézích v duchu Druhého vatikánského koncilu.

Významní čeští světcí

Sv. Václav: Narodil se okolo roku 904. Jako český kníže se mimořádně zasloužil o rozšíření a prohloubení křesťanství v Čechách.

Sv. Vojtěch: Narodil se kolem roku 956 jako člen českého knížecího rodu. Roku 983 byl jmenován biskupem pražským. Zemřel 23. 4. 997 při své misijní činnosti mučednickou smrtí.

Sv. Jan Nepomucký: Narodil se kolem roku 1350. Byl generálním vikářem pražského arcibiskupa. Při sporu krále a arcibiskupa byl Jan v roce 1393 králem Václavem zatčen, mučen a utopen ve Vltavě.

Sv. Klement Maria Hofbauer: Narodil se 1751 v Tasovicích na Moravě. V roce 1784 se stal v Římě prvním německým redemptoristou, od roku 1786 působil v Polsku. 1807 byl Napoleonem vyhnán z Varšavy, následně působil ve Vídni, kde zemřel 15. 3. 1820.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

V tuto neděli se cítíme zvláště spojeni s křesťany v České republice. Vzpomínáme na pohnuté dějiny církví v této zemi: po pozeňnaných letech rozvoje si církev sama uškodila vnitřními rozbroji v souvislosti s reformací Jana Husa a následující protireformací. Vnější nátlakem církev po roce 1948 brutálně utiskoval stalinistický režim. Na dějinách spočívá tíha viny

vlastní i cizí. 12 let je církev svobodná, ale tato znovunabytá svoboda víry není ještě mnohými lidmi uznávána. Dnes, na počátku 21. století, se církev snaží nalézt své místo ve svobodné, avšak velice sekularizované společnosti a vydávat svědectví o Ježíši Kristu a jeho evangeliu. Díky společenství zprostředkovanému Středoevropskými katolickými dny se s církví v České republice ocitáme na společné cestě víry směřující k Ježíši Kristu, naději Evropy.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, ty ses stal člověkem, abys vysvobodil všechen lid.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Svým křížem přemáháš všechny překážky, které jsme vztyčili vlastní i cizí vinou.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Ty jsi vpravdě vstal z mrtvých a svým Duchem vše nově tvoříš.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: Jób 38,1.8-11: *Zde se složí tvé nespoutané vlnobití.*

Druhé čtení: 2 Kor 5,14-17: *Kdo se stal křesťanem, je novým stvořením.*

Evangelium Mk 4,35-41: *Kdo to asi je, že ho poslouchá i vítr i moře?*

Myšlenky ke kázání

Co platí více? Hovoří evangelium z našeho vlastního života nebo nalézáme sebe a svůj život v evangeliu? Platí oboje. Rozhodující je, že můžeme nalézt mezi evangeliem a vlastním životem souvislosti a společné rysy. To nám také potvrzuje, že životní dráha stojící ve znamení víry a evangelia v každém případě ukazuje správným směrem.

Zkušenost učedníků při bouři na moři, o níž jsme v dnešním evangeliu slyšeli, nám jasně ukazuje: uprostřed nebezpečí, v němž se učedníci spolu s mistrem ocitají, se jim od něj zdánlivě nejprve žádné pomoci nedostává. Nebezpečí roste, a mistr stále spí. A přesto učedníci nezahynou, neboť Pán své blízké přece neopustí, ale pomáhá – i když později a možná trochu jiným způsobem, než se dalo čekat.

Podobnou zkušenost museli učinit i křesťané v zemích, v nichž byla církev za komunistického režimu pronásledována: dostávali se kvůli své víře v Ježíše Krista do kruté bouře, a nedostalo se jim žádné rychlé pomoci, a už vůbec ne zázračného vysvobození.

V tehdejší Československu byly touto „komunistickou bouří“ zastiženi v zásadě všichni: laici, příslušníci řádů, kněží, biskupové. Tehdejší držitelé moci, kteří proti křesťanství bojovali, také byli pevně rozhodnuti církev v Československu do poloviny 80. let 20. století zcela vyhubit.

V této situaci se stále ještě zdálo, jakoby se Pán o své lidi nestaral a dále spal. Potom ale nastal nevídaný klid. Klid vstoupil i do srdcí lidí. Mnozí z těch, kteří kvůli své víře a věrnosti církvi trpěli, přímo zažili, že Ježíš „nespí“, nýbrž je stále po jejich boku. Tak mohli vzdorovat zlu a zůstat věrni cestě evangelia. Bouře v jejich nitru byla utišena, nanovo objevili jistotu a bezpečí, které jim skýtá evangelium.

Koncem roku 1989 – po takzvané „Sametové revoluci“ – došlo v tehdejší Československu k něčemu, co lze chápat jen jako zázračné utišení bouře: moc, která utiskovala církevní život – Státní bezpečnostní služba; státní úředníci, kteří kontrolovali církev; nucená výuka marxismu jako jediného oficiálně povoleného učení –, to vše bylo najednou minulostí.

Tato situace musela křesťanům v této zemi nejdříve připadat jako nebe na zemi. Brzy si ovšem museli znovu uvědomit, že tím urazili jenom další kus dlouhé cesty k vysvobození na pevném břehu.

Ze svědectví evangelia víme, že utišením této jedné bouře na jezeře zdaleka nebyly utišeny všechny ostatní vnější a vnitřní bouře, s nimiž museli Ježíšovi učedníci zápasit. Ale nyní věděli: s Ježíšem bouři přežijeme, zlo nás sice může ohrožovat, ale když je s námi Ježíš Kristus, nezahyneme. Poznali v Ježíši toho, kterého poslouchá vítr i moře.

Můžeme pro církve v České republice a všechny jiné jenom doufat, že nezapomene na žádnou bouři, kterou s Pánovou pomocí přestála. Napomáhají totiž jako kdysi učedníkům v růstu víry. Snad se tyto složité životní okolnosti a situace, které museli jednotlivci a celá církve snést, nebudou již v této podobě opakovat. Musíme ale také vzít na vědomí, že se utišení každé bouře týká jen určitého úseku v životě člověka a v životě církve. Na životní pouti na tomto světě ještě v žádném provždy bezpečném přístavišti zakotvit nemůžeme. Můžeme ale spočinout v neotřesitelné důvěře ve víře v Ježíše Krista a v jeho evangelium, že nás nikdy nenechá utonout.

Cesta nás křesťanů na tomto světě je poutí. Naše společná středoevropská pouť je nám pozváním a výzvou spolu na své životní cestě sdílet zkušenosti víry v našeho Pána.

Návrhy na přímluvy

Ježíš Kristus je nadějí Evropy. V tomto přesvědčení, že je s námi na složité cestě k jednotě Evropy v Evropské unii, k němu voláme:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za křesťany v České republice, kteří jsou po staletí rozděleni:

Dej, ať upřímná snaha o sblížení křesťanských církví překoná každý rozpor a společenství s evropskými církvemi zhojí rány z minulých dob.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Sv. apoštol Pavel píše: „Kdo se stal křesťanem, je novým stvořením.“

Ať všichni přispívají k tomu, aby se Česká republika vnitřně obnovila, a ať je naše společenství národů určováno právem, spravedlností a vzájemnou důvěrou.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za českou společnost, která je do velké míry určována konzumním přístupem a praktickým ateismem.

Ať novou evangelizací najde cestu zpět ke svým kořenům, které v národě zasadili bratři Cyril a Metoděj.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za lidi v Evropské unii.

Ať se snaha o jednotu Evropy zakládá na míru, který jsi lidem odkázal.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

V české církvi jsou uctíváni velcí svatí: svatý Vojtěch, svatý Jan Nepomucký a svatý Klement Maria Hofbauer:

Nechť tě následujeme podle jejich příkladu, a tak světu svědčíme o tobě a tvém evangeliu.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Pane Ježíši Kriste, tebe poslechly vítr i moře. Jako kdysi učedníci k tobě voláme: „Mistře, je ti to jedno, že hyneme?“ V tebe věříme, tebe chválíme a velebíme nyní a na věky.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (Modlitba Středoevropských katolických dnů)

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

(2) Neděle, 27. července 2003

17. neděle v liturgickém mezidobí (B) Bosna a Hercegovina

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme mimořádně spojeni s církví v Bosně a Hercegovině.

Vlastní kořeny křesťanství v této zemi sahají s velkou pravděpodobností až do dob prvotní církve. Apoštol Pavel píše ve svém listu Timotejovi z roku 67, že jeho žák Titus odcestoval do Dalmácie. Dalmácie tenkrát zahrnovala velkou část dnešní Bosny a Hercegoviny.

Katolické křesťanství tu existuje od 14. století. Církev se zde ocitá na křižovatce různých světů a tradic, kde se častěji odehrávaly válečné konflikty nežli mírová setkání. Situace katolické církve se začala rychle zhoršovat následkem dobytí Turky (1463, resp. 1482). Za otomanské vlády byli katolíci opakovaně vystaveni těžkému pronásledování.

V poslední válce (1992 – 1995) katolická církev v této zemi opět těžce utrpěla. Více než polovina katolíků byla ze země vyhnána a mnozí zavražděni. Bylo zničeno až 60% kostelů a církevních budov. Dnes v Bosně a Hercegovině žije již jen asi 450 000 katolíků. Církev si je dnes se svými charitativními zařízeními o to více vědoma své povinnosti starat se o všechny lidi v této oblasti a pomoci zmírnit problémy a nouzi, které přinesla válka.

Patroni a svědci následování Krista v Bosně a Hercegovině

Patrony země jsou **sv. Eliáš** (20. 7.), prorok z Tišbe v Gileádu, a **sv. Jiří** (23. 4.), který zemřel kolem roku 304 v Kapadocii nebo Lyddě mučednickou smrtí jako římský voják v době vlády císaře Diokleciána.

V Bosně a Hercegovině existuje množství většinou anonymních mučedníků, zapálených svědků víry a věrnosti Ježíši Kristu. Působil zde první chorvatský světec, **sv. Mikuláš Tavelić** (1340-1391). Obětovalo zde svůj život (1941) pět jeptišek, známých jako „**mučednice z Driny**“; zde v druhé světové válce a během komunistické diktatury – přes 50 let – zaplatili svým životem nesčetní kněží, příslušníci řádů i laici za svou víru, věrnost Bohu a své poslání. Diecéze mučedníků Banja Luka vzpomíná s hlubokou úctou a vděčností na **deset kněží a příslušníků řádu**, kteří položili v poslední válce 1992-1995 život za svou věrnost evangeliu. Všichni tito muži a ženy jsou zářnými příklady toho, že s Kristem lze vítězit i ve smrti. A jestliže je pravdou, že krev mučedníků je semenem nových křesťanů („*Sanguis martyrurum semen christianorum*“ – Tertullian), pak můžeme i zde – proti veškeré naději – doufat, že také toto sémě přinese své ovoce.

S velkou radostí a vděčností jsme nedávno slavili blahořečení **Dr. Ivana Merze**, jednoho z prvních vyznavačů víry z řad laiků Bosny a Hercegoviny. On a s ním mnoho známých a neznámých mužů a žen ukázalo, že tuto Evropu mohou vést do budoucnosti především lidé, kteří se hlásí k Ježíši Kristu, kterého ve stopách evangelia věrohodně následují.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

V tuto neděli se cítíme mimořádně spojeni s křesťany v Bosně a Hercegovině. Církev, jejíž kořeny sahají až do doby prvotní církve, zde nadmíru brutálním způsobem poznamenala válka a násilný odsun. Tímto způsobem má také svůj zvláštní podíl na utrpení Krista, které vedlo skrze kříž ke vzkříšení.

Dnes, v neděli, v den vzkříšení, slavíme Kristovo věčné vítězství nad křížem a smrtí. Církev Bosny a Hercegoviny nás upomíná, že pro nás křesťany utrpení a smrt neznamenaají konec, ale vzkříšení a život. Dnes je však také v našich rukou, jestli jsme ve znamení Kristova poselství ochotni být solidární s křesťany Bosny a Hercegoviny a připraveni jim pomoci přežít a žít tím, že se s nimi podělíme o materiální i duchovní statky.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, ty jsi Boží Syn, který přišel na svět, aby všem lidem přinesl spásu:

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Ty se ujímáš všech, kteří za tebou přicházejí a svěřují se ti:

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Ty nám dáváš chléb života, který tiší náš hlad po Bohu a jeho spravedlnosti:

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: 2 Kr 4,42-44: *Budou jíst a ještě zůstanou.*

Druhé čtení: Ef 4,1-6: *Jedno tělo, jeden Pán, jedna víra, jeden křest.*

Evangelium: Jan 6,1-15: *Ježíš rozdílil sedícím, kolik kdo chtěl.*

Myšlenky ke kázání: Kristus – naděje Evropy

Úvod

Každá naděje je ze své podstaty zaměřena na budoucnost. Aby se naše naděje stala konkrétní a nezůstala ideou, je nutné čelit výzvě konkrétní přítomnosti, a to na místě, kam nás Bůh postavil, abychom rostli, rozkvétali a přinášeli ovoce. V situaci, v níž se nachází církev Bosny a Hercegoviny, nás bude spíš tížit beznaděj a rezignace, než aby nás do budoucnosti naplňovaly optimismus a naděje. Přesto je nutné, abychom na situaci, v níž žijeme, pohlíželi upřímně.

Evropa, která stále více směřuje k jednotě, je stále ještě zahleděna především sama do sebe. Sebestředně užívá svého blahobytu a utíká se do konzumního života. Tato Evropa se na své cestě nechce dát vyrušovat a brání se každému, kdo by chtěl dané představy zpochybnit či dokonce vyvrátit. V Evropě stále ještě žije příliš mnoho lidí v minulosti, jsou uvězněni v postoji zaměřeném na vlastní národ a utápějí se v jeho nevyřešených otázkách. Přitom přehlížejí, že povědomí o vlastních kořenech je sice důležité, ale nemůže při něm zůstat, neboť kořen bez kmene zahrňuje a je odsouzen k uhynutí.

Obyvatelé Bosny a Hercegoviny jsou dnes stále ještě těžce zkoušeni strašlivou válkou z nedávné minulosti a jejími následky. V srdcích těchto lidí stále přežívá nedůvěra a odpor ke smíření až po nenávist a k opětovným otevřeným konfliktům. Bohužel zasáhly tyto tendence i mnoho věřících v různých náboženských obcích této země.

Zkušenosti z války této zemi opět ukázaly, že tam, kde chybějí duchovní hodnoty, kde je svědomí otupělé a lidé zapomínají na Boha a orientaci člověka na něj, se také ztrácí lidská důstojnost. Brutální násilí, chaos, destruktivní myšlení a jednání se všemi jeho fatálními následky stále ve velké míře diktují život v této zemi.

Znamení beznaděje

V Bosně a Hercegovině nacházíme z lidského hlediska nesrovnatelně více negativních znamení beznaděje a rezignace než pozitivních znamení naděje v lepší budoucnost.

Vzpomeňme hlavní z nich:

(1) politická situace

Národy Bosny a Hercegoviny nejsou v tuto chvíli schopny činit ve vlastní odpovědnosti rozhodnutí zaměřené ke stabilizaci situace, jednotě národů, náhradě válečných škod a ekonomickému rozvoji země. Vše, co je v tomto ohledu relevantní, rozhodují zástupci mezinárodního společenství. To vzbuzuje dojem, že všechno je řízeno zvnějšku, a vnucuje otázku: co se stane, až tito zástupci, muži a ženy, zemi opustí? Momentálně mohou obyvatelé Bosny a Hercegoviny stěží doufat ve zlepšení situace, plánovat budoucnost, zakládat rodiny a pouštět se do něčeho nového.

(2) útěk na „zlatý“ Západ

Přes 60% mladých lidí (bez rozdílu národnosti) chce opustit svůj domov Bosnu a Hercegovinu a vycestovat do západní Evropy či jinam do světa. Nevidí pro sebe a svůj domov žádné perspektivy do budoucnosti. Ve svém zoufalství se mnoho z nich nechává omámit vnějším leskem života v západní konzumní společnosti a vystavují se přitom novým nebezpečím. Spatřují své jediné východisko v útěku na Západ.

(3) ekonomický rozvrat

V situaci, v níž státní struktury přestaly skutečně fungovat a panuje vysoká nezaměstnanost a v níž také již neexistuje žádná naděje, že se toto v dohledné budoucnosti změní, je těžké vidět pro sebe a svou zemi naději. Nepředstavitelné škody způsobené válkou a pomalá, částečně dokonce cíleně selektivní podpora zaměřená na zlepšení životních podmínek otevírají pro postižené existenciální otázky.

(4) situace katolického obyvatelstva

Válkou 1992 – 1995 a v době následující ztratila katolická církev v Bosně a Hercegovině téměř polovinu svých členů. Mladé rodiny téměř neexistují, zůstali jen starší lidé. Tím je zvláště postižena např. Srbská republika, která zahrnuje polovinu země. Několik farních obcí je již mrtvých, v jiných obcích žije jen málo věřících, většinou bez výjimky starší lidé, chybí mládež. Mnoho obcí proto pro sebe také nevidí budoucnost.

Ačkoliv se již v době otomanské nadvlády v 18. století snížil počet katolíků na asi jen 200 000, měli tehdy katolíci přece více naděje nežli dnes a došlo posléze k nové stabilizaci.

V tomto výčtu znamení beznaděje by bylo možné pokračovat. Zůstává otázka: kde je zde ještě možné najít naději a budoucnost? V co je možné přese všechno upřímně doufat, aniž by tato naděje byla jen prázdnou útěchou ústící v ještě horší zklamání?

Ježíš je důvodem k naději

Heslo Středoevropských katolických dnů „Ježíš Kristus – naděje Evropy“ nám na to může dát odpověď. Upomíná nás, že někdo i v této situaci dává naději. Ježíš Kristus je nadějí Bosny a Hercegoviny, Ježíš Kristus je nadějí Evropy. Bible nám opakovaně dokládá, že Bůh zasahuje právě tehdy, když se lidé ocitnou v koncích se svou moudrostí. Očekává ovšem z naší strany dvě znamení: obrácení a ochotu podělit se.

(1) Bůh někdy dopouští, že lidé musí zakusit na vlastním těle, kam může vést život bez Boha, bez následování jeho cesty a jeho řádu. Někdy jsme my lidé teprve díky této zkušenosti schopni se obrátit. Obrácení k Bohu ovšem není něco jedinečného, co člověk učiní jednou pro vždy; obrácení je trvalý postoj, který člověka vede ke stále novému rozhodování pro lepší a správné. Obrácení je nutné provádět každý den znovu. Obrácení vyžaduje stálé nové nasazení, novou snahu a novou vůli. Bůh nikoho k obrácení nenutí, respektuje svobodu každého člověka a umí čekat.

(2) S opravdovým obrácením k Bohu úzce souvisí i ochota se podělit a žít solidárně: Kdo je schopen se osvobodit od falešného egoistického myšlení ve stylu ‚Hlavně, že se mně vede dobře, ostatní mě nezajímají‘, bude překvapen, že se v tu chvíli najednou stane i nemožné možným.

Biblické texty této 17. neděle v mezidobí nám to dokládají na dvou příkladech z dějin spásy. Jeden nalzáme u proroka Eliši: muž Boží je schopen nasytit jen dvacetí ječnými chleby a trochou kaše, ale s velkou důvěrou v Boha, 100 lidí. Je o něm psáno: je to ‚muž Boží‘, tedy muž, který dělá jen to, co je v jeho možnostech, a vše ostatní nechává Bohu. Takto se stane zázrak, při němž málo chleba a mnoho víry nasytí všechny hladovějící.

Národy Bosny a Hercegoviny takové „zázraky“ v době poslední války a čase potom opakovaně zažili: pomáhá mnoho dobrých lidí, většinou sami bez materiálního bohatství, ale bohatí na lásku a osobní nasazení. Zástupně za všechny budiž zmíněn jeden starší manželský pár z Holandska. Tito manželé po roce 1992 opakovaně a navzdory všem nebezpečím cestovali do země autem naloženým léky, potravinami a jinými potřebnými věcmi, které sami darovali nebo vyprosili od jiných, a pomohli tím mnohým lidem v nouzi. Umožnila to jejich víra a láska k lidem v nouzi.

Podobné poselství jsme slyšeli i v dnešním evangeliu. Znamení proroka Eliši je takřka předzvěstí toho, co učiní Ježíš. Ježíš nasycil 5000 lidí. A je příznačné, že Ježíš nedopouští, aby zůstaly zbylé kousky chleba ležet a třeba se zkazily. Tyto kousky chleba mohou nasytit ještě jiné lidi, konečně oněch pět chlebů nasycilo 5000 mužů.

Opět vidíme, že jestliže učiníme všechno, co je v našich silách – i kdyby to bylo jakkoli málo –, můžeme tím změnit svět, mohou se stát zázraky, můžeme v našem lidství chválit Boha. S touto otevřeností a s pevnou důvěrou v Boží pomoc, v Ježíše Krista, naději Evropy, bude mít přes všechna znamení beznaděje naději a budoucnost i Bosna a Hercegovina a s ní celá Evropa.

Návrhy na přímluvy

Pane Ježíši Kriste, ty ses ujal hladovějících, a tak jsi dal znamení. K tobě voláme:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za tvou církev v Evropě a na celém světě:

Stůj při ní, aby svědčila dnešním lidem o proměňující síle víry, naděje a lásky.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za našeho papeže a naše biskupy:

Pomoz jim vést a obnovovat církev v tvém Duchu.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za všechny křesťany v Bosně a Hercegovině a v celé Evropě:

Posiluj jejich naději, že ty umožnuješ novou budoucnost.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za všechny členy vlád našich zemí a v celém světě:

Posiluj je v jejich snaze o spravedlnost ve světě a mír pro národy a všechny lidi.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za naše rodiny:

Dej jim odvahu vzít na sebe i v této době zodpovědnost za církev a společnost.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za naši mládež:

Doprovázej ji, když hledá smysl života, sešli jí svého Ducha svatého a naplň její život svou nadějí.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za naše učitele a vychovatele:

Posiluj je v jejich službě a učíš z nich, z jejich slov a z jejich příkladu věrohodné svědky evangelia.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za všechny lidi vyhnané, bez domova a ty, kteří ztratili svá práva:

Dej jim zakusit svou lásku a daruj jim nový domov.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za nemocné a trpící:

Posiluj je ve víře a v důvěře, že jsi v jejich blízkosti.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za dobrodince a za všechny, kteří mají srdce otevřené pro trpící:
Přijmi naše díky a odměň jejich snahu svým štědrým požehnáním.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Za naše zemřelé:

Daruj jim u sebe naplnění jejich života.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy,

L: Smiluj se nad námi.

Nebeský Otče, ty víš co potřebujeme. Tobě se můžeme svěřovat v dobrých i ve zlých dnech.
Tobě vzdáváme chválu a dík na věky věků.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání

Pane Ježíši Kriste, naději Evropy,
dnes jsme směli mít podíl na tvé hostině.
Podal jsi nám za pokrm své tělo a svou krev.
Dal jsi nám novou sílu pro všední život
v našich farních a civilních obcích.
Děkujeme ti, že stojíš při nás a setráváš s námi
v našich diecézích, farnostech, kostelích, rodinách, vesnicích a městech.
Vzdávejme ti díky a chválu na věky věků. Amen.

(3) Neděle, 24. srpna 2003

21. neděle v liturgickém mezidobí (B) Maďarsko

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme zvláště spojeni s církví v Maďarsku.

Maďarská církev, vyznačující se pohnutou historií, je od svého počátku pevně spjata s obrácením na víru sv. Štěpána – prvního svatého krále Maďarska (1000–1038). V současné době tato církev prožívá novou etapu svých dějin. Už více než dvanáct let žije svobodně a může se svobodně rozvíjet. Příznačné pro tuto dobu je nový nebyvalý rozmach řádových společenství, kterým bylo po mnohá desetiletí zakázáno přijímat nové uchazeče.

Počet církevních zařízení vzrostl z 8 na 300 a je nemalým úkolem zajistit, aby byly vedeny v opravdu katolickém duchu.

Katolická církev v Maďarsku se během posledního desetiletí snažila prostřednictvím diecézních synodů o rychlou obnovu církevního života v duchu II. vatikánského koncilu.

Na církev v Maďarsku jsou v současné době kladeny velké nároky v souvislosti se stavem převážně ateistické maďarské společnosti. Nedostatek kněží a těžké existenční podmínky celou situaci ještě komplikují. Sekularizovaný a negativními rysy kapitalismu značně poznamenaný život v Maďarsku prožívá hlubokou krizi manželství a rodiny. Počet narozených dětí je zneklidivě nízký, neustále klesá počet obyvatelstva, populace stárne. Maďarsko opět hledá svou vlastní cestu do nové společné budoucnosti.

Svatí patroni Maďarska

Patronem Maďarska je sv. Štěpán. Narodil se v roce 969 jako syn knížete Gezy z rodu Arpádovců a pravděpodobně v roce 973/974 přijal od pasovských misionářů svátost křtu. Štěpánovými důležitými duchovními a životními rádci byli sv. Vojtěch z Prahy a sv. Gerhard. V roce 997 převzal Štěpán vládu od svého otce, založil mnoho klášterů a v nebyvalé míře se zasloužil o rozvoj církevního života v Maďarsku. Vážil si byzantské církve, cizích národů a jejich kultur. Štěpán připojil Maďarsko do rodiny národů křesťanského Západu. Od papeže Silvestra II. obdržel královskou korunu, kterou byl o vánocích roku 1000 slavnostně korunován na prvního krále Maďarska. Štěpán zemřel 15. srpna 1038 a byl pohřben v kostele (v Székesfehérváru), který nechal sám postavit.

Dne 20. srpna 1083 byly slavnostně uctěny jeho ostatky a Štěpán prohlášen za svatého.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

Jako každého roku i letos oslavila maďarská církev dne 20. srpna svátek svého patrona – sv. Štěpána. Jako maďarský král se Štěpán v době svého panování 1000 – 1038 zasloužil o vnější

organizaci církevního života ve své říši a svými křesťanstvím inspirovanými zákony zasadil ve své zemi sémě křesťanské víry.

Jako tehdy před 1000 lety, volá i nyní církev v Maďarsku po nové evangelizaci. Nejen pro Maďary, ale pro nás všechny: Ježíš Kristus, v jehož jménu jsme se tuto neděli sešli, je týž: včera, dnes a na věky. On jediný nám může dát naději a budoucnost. Jemu se můžeme plně svěřit.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, zdroji všeho dobra, ty, jenž obnovuješ svět svým svatým Duchem,
Pane, smiluj se nad námi (Kyrie eleison).

Věčná slávo Boží, ty, jenž jsi nám přislíbil a poslal Ducha svatého,
Kriste, smiluj se nad námi (Christe eleison).

Ty, láska Boha Otce a Syna, Duchu svatý, vlej svou milost do našich srdcí,
Pane, smiluj se nad námi (Kyrie eleison).

Bohoslužba slova

První čtení: Joz 24,1-2a.15-17.18b: *Chceme sloužit Pánu, neboť on je náš Bůh.*

Druhé čtení: Ef 5,21-32: *Toto je hluboké tajemství: o Kristu a církvi.*

Evangelium: Jan 6,60-69: *Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života.*

Myšlenky ke kázání

Lidé, kteří jsou povoláni k tomu, aby ostatním hlásali evangelium, trpí často nedostatkem odvahy, neboť se jim zdá, že jejich snažení má často jen malý úspěch. Dnes je úspěch v očích mnoha lidí jediným měřítkem všech věcí: co nemá úspěch, za nic nestojí, a není tedy třeba to dělat.

Těmito myšlenkami se často řídí naše jednání. Stejně tak byl posuzován i Ježíšův život a jeho konání – jako ne dostatečně úspěšné. V dnešním evangeliu jsme slyšeli, jak byl Ježíš učedníky opuštěn: přátelé, kteří se zpočátku zajímali o jeho učení a sympatizovali s ním, reptají a odvracejí se od něho.

Existuje snad větší zklamání, než když člověka opustí přátelé, protože nerozumí tomu, co on považuje za nejdražší a nejsvatější? V Ježíšově životě byly úspěch a neúspěch naprosto jinak stanoveny, než jak je ve svém životě často chápeme my dnes. Dnešní evangelium nám ani tak nechce vyprávět příběh Ježíšových neúspěchů, jako spíše názorněji předvést, co nám Ježíš přinesl.

Toto evangelium má přímou návaznost na Ježíšovu eucharistickou řeč, jak je zaznamenána v evangeliu sv. Jana: v Kafarnaum na břehu Galilejského jezera mluví Ježíš – jak jsme o minulých nedělích slyšeli – o tom, že lidé musí jíst jeho tělo, neboť to je pravým pokrmem. Lidé nerozumí, reptají a opouštějí ho.

V tomto úryvku evangelia říká Ježíš dále: „Co dává život, je duch, tělo nic neznámá“ (Jan 6,63a). Minulou nedělí jsme slyšeli: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný“ (Jan 6,54). Obojí patří dohromady: nerozuměli bychom Ježíšovým slovům správně, kdybychom zůstali jen u pokrmu. Přijímání Kristova těla může být pro nás skutečně plodné jen tehdy, pokud je přijímáme s vírou. Jen v pevné víře, že přijetím Kristova těla dostaneme pravý život, se pro nás a v nás stává eucharistie plodnou. Tak se nám stane zdrojem našeho duchovního života. Na jiném místě Nového zákona se praví, že se člověk může přijetím Kristova těla

obtížít těžkou vinou: „Kdo by tedy jedl tento chléb Páně a pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně“ (1 Kor 11,26-29).

Tak nás Ježíš napomíná, abychom přijímali jeho tělo s vírou, neboť jen tak nám bude k užítku. Ježíšova zdánlivá neúspěšnost souvisí rovněž s jinými faktory, též s falešnými představami, které měli lidé o Mesiáši. Ježíš nechce být žádným pozemským Mesiášem, jak to od něj mnozí očekávali.

Když ho poté mnozí opustili, ptá se Dvanácti: Chcete také vy odejít? Petr na to odpovídá osobním vyznáním, které nám připomíná ostatní Petrovy výroky: Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Boží Svatý. Jeho víra v Ježíše je bezvýhradná. V plné důvěře a navzdory veškeré malomyslnosti přiznává se Petr tímto jedinečným způsobem k Ježíši, Božímu Svatému. Silou své víry posiluje i víru svých spolubratřích a jejich následovníků i víru církve. Taková víra sama o sobě dává každému z nás naději a víru v budoucnost. S Petrem můžeme nyní i kdykoli vyznat: Pane, ke komu půjdeme? Ty jsi Svatý Boží. Přitom není rozhodující, jakého vnějšího úspěchu nebo neúspěchu dosáhneme, nýbrž jen to, že on je ten pravý Syn Boží, což je nesrovnatelně víc než všechno ostatní.

Návrhy na přímluvy

Společně s bratry a sestrami v Maďarsku, s nimiž jsme ve víře po staletí spojeni a s nimiž chceme jít společnou cestou do budoucnosti, modleme se k našemu Pánu Ježíši Kristu:

Za našeho papeže, naše biskupy a kněze:

Ved' tobě svěřené ve svém Duchu, dej, aby žili slovem Božím, a posiluj je silou svátostí.

- *ticho*-

K: Ježíši, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za naše řádová společenství a rodiny:

Posiluj jejich důvěru v tebe a pomoz jim, aby tě byli kdykoli připraveni následovat.

- *ticho*-

K: Ježíši, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za naše farnosti:

Pomoz jim, aby obstály v každodenních zkouškách a navzdory všem neúspěchům s Petrem vyznali: Ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života.

- *ticho*-

K: Ježíši, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za církve v Maďarsku:

Pomoz našim sestrám a bratřím v Maďarsku, aby podle příkladu svého ochránce sv. Štěpána ctili ostatní národy a měli je v lásce.

- *ticho*-

K: Ježíši, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za církve ve Střední Evropě:

Pomoz katolíkům, aby se společně s ostatními křesťany jiných vyznání stále snažili být přesvědčivými svědky tvé lásky mezi lidmi, kteří tě ještě nepoznali.

- *ticho* -

K: Ježíši, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Pane, všemohoucí Bože, ty jsi nám poslal svého syna Ježíše Krista. Skrze něj, jenž je naše naděje, tě chválíme a velebíme nyní i vždycky až na věky.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (staroslavná modlitba připisovaná Ferenci Rákoczimu II.)

Má nepřemožitelná skálo,
Můj ochránče, můj pevný hrade,
Můj poklade na kříži,
Ochrano má odnepaměti,

Pro tvé velké rány,
Pro oběť tvé lásky,
Pro tvou drahou krev ,
Prolitou pro spásu světa,

Tobě svěřuji své dílo.
O, můj Ježíši, mou duši,
Mé toužící zarmoucené srdce,
Můj ubohý osamělý život.

Bud' k mé duši milosrdný,
Ty, jenž jsi Pánem nebe a země,
Snažně prosím tvou vznešenost,
Můj Pane, můj vykupiteli.

(4) Neděle, 21. září 2003

12. neděle v liturgickém mezidobí (B) Slovinsko

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme zvláště spojeni s církví ve Slovinsku.

Tato malá země s rozlohou asi 20 000 km² a dvěma miliony obyvatel je zvláštní již jen svou geografickou polohou. Leží na „slunečné straně“ Alp, které se zde směrem na jih, k pobřeží Jaderského moře, prudce svažují. Na východě sahají přes kopcovitou krajinu posetou vinicemi až do Pádské nížiny. Na západě Slovinsko hraničí s Itálií, na jihu s Chorvatskem, na východě s Maďarskem a na severu s Rakouskem.

Již v době Římské říše zde existovala křesťanská společenství, především v římském Celeia, dnešním Celje, kde v roce zemřel mučednickou smrtí 303 biskup Maximilian. V Emoně, dnešní Lublani, žil biskup Maxim z Emony a v Petoviu, dnešním Ptuj, biskup Viktorin z Ptuje, kterého latinská patrologie počítá k prvním exegetům, kteří psali v latině (srov. Migne, PL V, 281-346).

V 8. století zde hlásali evangelium misionáři z Aquileje a Salzburgu, mezi nimi arcibiskup Modestus z Karantanie. V 9. století se k nim přidali slovanští apoštolové, svatý Cyril a Metoděj a jejich žáci.

Dnes ve Slovinsku existují 3 diecéze: arcidiecéze Lublaň, založená 1462, diecéze Maribor, založená 1228, a diecéze Koper, založená v 6. století a po delší přestávce znovu založena 1978.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

Dnes se cítíme zvláště spojeni s církví ve Slovinsku. Významnými událostmi z nedávné minulosti – v rámci dlouhých dějin slovinské církve – byly první návštěva papeže Jana Pavla II. při 1250. výročí pokřesťanství, od 17. do 19. května 1996, a jeho druhá návštěva 19. září 1999, jejímž vyvrcholením bylo blahořečení biskupa Antonína Martina Slomška (1800-1862), biskupa z Mariboru (1846-1862). Svátek blahoslaveného biskupa Antonína Martina Slomška 24. září – což je za tři dny – slaví od té doby celá slovinská církev. Také v myšlenkách ke kázání na tuto neděli připomínáme jeho pastorační činnost, která již ve své době přesahovala národní hranice a nabírala evropské dimenze.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, ty ses pro nás stal člověkem a vydal za nás.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Ty jsi za nás zemřel, vpravdě vstal z mrtvých a žiješ.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Ty jsi nám na naši cestu dnešní dobou dal jako příklady a doprovod svou matku Marii, patrony Evropy a všechny svaté.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: Mdr 2,1a.2.7-20: *Odsud'me ho k potupné smrti.*

Druhé čtení: Jak 3,16-4,3: *Ti, kdo usilují o pokoj, rozsévají v pokoji semeno, jehož plodem je spravedlnost.*

Evangelium: Mk 9,3-37: *Syn člověka bude vydán lidem do rukou... Kdo chce být první, ať je služebníkem všech.*

Myšlenky ke kázání: Všechny cesty církve jsou cestami ke člověku

Evangelium vypráví o Ježíši a jeho učednících, kteří jsou na cestě do Kafarnaum. Na této cestě chce Ježíš připravit své učedníky na to, že bude zabit, ale třetí den vstane z mrtvých. Ježíš chce učedníky připravit na vyvrcholení a naplnění svého díla spásy. Učedníci mu nerozumějí a netroufají si se zeptat. Jde jim v té chvíli také o úplně jiné otázky: kdo z nich bude v nebeském království největší? Kdo z nich udělá kariéru a jak budou rozděleny jejich pozice? Pán o tom ví a překvapuje je otázkou: „O čem jste cestou hovořili?“ Oni ale z rozpačitě mlčí.

Také my jsme na cestě, s posledním cílem domova na věčnosti; dnes a nyní na cestě do společného ‚domu Evropy‘, který chceme my křesťané společně vybudovat. Otázka Ježíše dnes platí nám: „O čem jste cestou hovořili?“ Musíme si tedy nejdříve pro sebe uvědomit: o co nám jde? Splňujeme úkol daný naším papežem Janem Pavlem II.: „Vyjeďte na hlubinu!“ (srov. *Novo millennio ineunte*, 1) nebo jinak řečeno: „V jaké míře jsme my křesťané světlem světa a solí země?“

(1) Ve slovinské církvi – a podobně v církvích ostatních evropských zemí – je mnoho věcí v pohybu, objevují se také velmi odlišné i protikladné tendence. Slovinská církev se intenzivně snaží odpovědět na tuto ‚znamení doby‘ a je potěšující, že se přitom navzdory všem obtížím a lidským chybám něco zdařilo a daří: na synodu, resp. plenárním shromáždění v letech 1999 – 2001 se shromáždili kněží a laici pověřeni jednotlivými diecézemi a formulovali usnesení, které bylo 5. 12. 2001 potvrzeno příslušnou kongregací v Římě.

Církev ve Slovinsku tím nedocílila pouze „pastorální diagnózy“ duchovní situace v zemi; jednotlivá ustanovení se také snaží nalézt vhodné terapie a pomoc, jak správně odpovědět na „znamení naší doby“, aby církev mohla dostát svému poslání.

Na počátku přitom stojí otázka, která je také otázkou církve v Evropě: otázka života. K primárním úkolům církve patří služba životu. Jistě není pouhou náhodou, že právě nejstarší zachované písemné prameny ve slovinském jazyce, „Brižinski spomenniki“ z roku 950, také hovoří o životě, o životě věčném, k němuž jsme všichni povoláni.

Víme, že velkolepá usnesení a krásná přání nestačí. Daleko potřebnější jsou konkrétní pomoc a dobrý příklad. Proto je také žádoucí spolupráce se všemi příslušnými společenskými zařízeními.

Dokument ze synody slovinské církve se dále zabývá duchovní situací člověka v postmoderní době. Přitom nám pomáhají slova Pána Ježíše Krista z evangelia: „Kdo chce být první, ať je služebníkem všech.“ Jako křesťané jsme povoláni sloužit lidem a následovat našeho Pána, který nepřišel, aby svět soudil, ale jej spasil (srov. Jan 3,17).

Dnes se také stále méně tážeme, co je objektivně pravdivé, nýbrž co subjektivně pomáhá. Nová ‚religiozita‘ má individuálnější zaměření: dnešní člověk chce sám určovat své náboženství a namíchat si dle vlastního vkusu z různých náboženství „náboženský koktejl“.

Pro katolickou církev to představuje novou výzvu, kterou v žádném případě nelze podceňovat. Jsme přesvědčeni o tom, že také v 3. tisíciletí „vedou všechny cesty k člověku“, a to ke konkrétnímu, historickému člověku, jak to zdůrazňoval papež Jan Pavel II. Ve svém prvním pastýřském listu ‚*Redemptor hominis*‘ říká již v roce 1979: „Člověk je první a základní cestou církve, cestou, kterou stanovil sám Kristus a která bez jakékoliv jiné možnosti vede skrze tajemství vykoupení a vtělení“ (*Redemptor hominis*, 14).

Při našem hledání „ztracené ovce“ ovšem nesmíme zapomenout na „devadesát devět spravedlivých“ (srov. Mt 18,12-15), kteří jsou duchovním pokladem naší církve. Spolu s nimi se můžeme věnovat rostoucímu počtu lidí malých, chudých, smutných a trpících. Budou schopni přijmout poselství Pána Ježíše Krista tím lépe, čím více se budeme snažit jim porozumět a opravdu pomoci v jejich nouzi. „Cennou orientaci k tomu máme v sociálním učení církve, které se tímto naším nasazením má stát stavebním principem Evropy“ (Společný pastýřský list ke Středoevropským katolickým dnům, 23).

(2) Mnoho různých zdrojů světla doprovází slovinskou církev na její cestě. Nové světlo se rozsvítilo díky papeži Janu Pavlu II., když na své druhé pastorační cestě 19. září 1999 v Mariboru blahorečil Antonína Martina Slomšeka (1800-1862), biskupa z Mariboru.

Slomšek je prvním slovinským zástupcem blahoslavených v katolické církvi, ve slovinské církvi je proto také radost z tohoto „nového světla“ veliká. Slomšekova pastorační činnost se už v jeho době neomazovala na duchovní území Slovinska. Již ve svém působení jako biskup katolické církve spoluurčoval tehdejší evropské duchovní proudy a jeho charisma nám může také dnes sloužit za vzor. Mimo jiné objížděl 1856/57 benediktínské kláštery v tehdejších rakouských zemích. O jeho pastorační prozíravosti svědčí iniciativa v „Bratrství sv. slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje“, které založil 1851 k podpoře jednoty s ortodoxními církvemi východní tradice. Koncem 19. století měla tato jednota již přes 75 000 členů a byla zastoupena v celé Evropě i za jejími hranicemi.

Pokrokové bylo také jeho teologické myšlení, které spočívalo na základním poselství naší víry: „Všichni lidé jsou v Ježíši Kristu milovanými dětmi našeho nebeského Otce.“ A také: „Ve slavení svatodušních svátků je založena rovnost mezi národy, jazyky a kulturami.“ S touto duchovní vizí se již tenkrát postavil proti bludům o rasové nadřazenosti, které ještě dnes sužují mnoho národů světa, bohužel také v Evropě.

Na přelomu prvního a druhého tisíciletí byla Evropa určována hlásáním víry, neseném hlavně v duchu sv. Benedikta, otce západního mnišství a patrona Evropy. Čeho je třeba dnes, na přelomu druhého a třetího tisíciletí? Papež Jan Pavel II. opakovaně hovoří o nové evangelizaci, která má v Evropě rozžehnout nové světlo víry. Mimo jiné musí být i Středoevropské katolické dny takovýmto světlem, které nás povede do světlejší budoucnosti.

Návrhy na přímluvy

Náš Pán Ježíš Kristus se stal jedním z nás a vydal se nám lidem, aby nás zachránil a osvobodil. K němu se plni důvěry modleme:

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Ty jsi lidi povolal, aby byli světlem světa a solí země:

Prosíme tě za našeho papeže Jana Pavla II., za naše biskupy a za všechny pastýře křesťanských církví, aby věřícím pomohli stát se světlem světa a solí země.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Napomínáš nás: „Kdo chce býti prvním, ať je ze všech posledním a služebníkem všech!“
Ať tato ochota ke službě naplní všechny, kteří patří k tvé církvi.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Ty jsi přišel na svět, abys nám dal život a tento náš život naplnil:

Dej nám sílu nalézt v pravou dobu na pravém místě to pravé slovo a nasadit všechny své síly na ochranu života.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Ty nás povoláváš a posíláš dělníky na svou vinici:

Prosíme tě za muže a ženy, kteří jsou ochotni pracovat na tvé vinici ke spáse všech lidí.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Pane náš Bože, děkujeme ti, že smíme být tvým lidem. Vzdávejme ti díky a chválu na věky věků.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (Modlitba Středoevropských katolických dnů)

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

(5) Neděle, 26. října 2003

30. neděle v liturgickém mezidobí (B) Rakousko

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny.

V neděli slavíme vzkříšení našeho Pána. Rakousko dnes slaví státní svátek. S vděčností v tento den vzpomínáme na datum 25. 10. 1955, kdy opustil obsazené území Rakouska poslední voják. 26. 10. 1955 byla vyhlášena neutralita Rakouska. Od té doby je Rakousko svobodnou zemí v srdci Evropy. 1995 se Rakousko stalo členem Evropské unie.

Při vši starosti o prosperitu a bezpečnost vlastní země je stálou výzvou a úkolem také dobrý vztah k sousedním zemím. Znamením vstřícnosti jsou v tomto ohledu akce zaměřené na pomoc obyvatelstvu zemí, v nichž kvůli válce a nucenému přesídlení nastala kritická situace (např. „Nachbar in Not“). Napříč hranicemi má narůstat důvěra.

Svatí patroni Rakouska

Patronem Rakouska je sv. Leopold III., markrabě rakouský. Narodil se kolem roku 1075 v Gars na Kamp. Již ve věku dvaceti let byla Leopoldu III. svěřena vláda země. Byl v boji o investituru prostředníkem mezi císařem a papežem, a tak v Rakousku zachoval mír. Leopold III. se také mimořádným způsobem zasloužil o církevní život v zemi a založil několik klášterů. Zemřel 15. 11. 1136. Jeho hrob se nachází v klášterním kostele Klosterneuburg u Vídně.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

V tuto neděli slavíme vzkříšení Ježíše Krista, jeho vítězství nad hříchem a smrtí. Ve svém díle spásy Ježíš Kristus ohlašoval své vítězství ve znameních spásy, ve svých ranách a zázracích uzdravení.

Taková znamení jsou darována i nám. Pro Rakousko bylo osvobození od cizího obsazení a nově nabytá svoboda velikým znamením naděje. Pro všechny národy, dneška i budoucnosti, je Ježíš Kristus zachráncem a vykupitelem, znamením naděje. Ve svátosti křtu jsme s ním spojeni. Jemu se svěťujeme.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, synu Boží, světlo světa, skrze tebe přichází spása.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Ty se ujímáš lidí v nouzi a dáváš nám novou naději.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Ty jsi pro nás zemřel na kříži a vstal z mrtvých. Ty sedíš po pravici Otce.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: Jer 31,7-9: *Slepé a kulhavé utěší a povede domů.*

Druhé čtení: Žd 5,1-6: *Ty jsi kněz na věky podle řádu Melchisedechova.*

Evangelium: Mk 10,46-52: *Pane, ať vidím!*

Myšlenky ke kázání

Dějiny lidstva jsou spoluurčovány nevěrou, utrpením, nemocí a nouzí. Božím zásahem a spoluúčastí mohou být dějiny zkázy přeměněny na dějiny spásy.

Prorok Jeremiáš po pádu rozdělené říše Judska a Izraele přislíbil sklíčeným národům Boží spásu a nový počátek: „Raduj se Jákobe, vzdávej chválu a jásej: Pán vysvobodil svůj lid. Shromáždí své věrné a vede je domů, slepé a kulhavé, těhotné i ty, jež právě porodily.“ Velká obec se vrací do své vlasti.

Skrze Ježíše Krista, jediného, pravého a věčného velekněze, toto přislíbení platí všem národům a národnostem. Slepý Bartimaios slyšel o Ježíši Kristu, synu Davidovu, důvěřoval mu a nepřestal Ježíše prosit o smilování. Bartimaios chtěl znovu vidět. Jeho víra v Ježíše Krista mu pomohla.

V nás všech žije velká touha – Bartimaiova – být uzdraven z vlastní slepoty, touha opravdu vidět.

Slepí mají těžký život. Mohou jim pomoci lékaři, medicína jim může usnadnit život. Ta však zůstává bezmocná vůči zaslepenosti duší.

Zaslepenost naší duše nás činí slepými vůči druhým lidem. Vůči jejich radostem a strastem, vůči skutečnosti světa. Činí nás slepými vůči Božímu působení a znamením jeho lásky k nám. Vede nás do temnoty beznaděje a tmy. Zaslepenost naší duše, našeho srdce nemůžeme s druhými sdílet. Hledáme někoho, kdo nás zachrání: Ježíš Kristus, syn Davidův. Jako Bartimaios k němu můžeme volat: „Mistře, měj s námi slitování, chceme zase vidět a moci doufat!“ Jsme schopni z naší víry načerpat důvěru, která pomohla Bartimaiovi?

Pro ty, kteří věří v Krista, kteří se k němu obracejí, se otevírají cesty života. Doprovází nás. Novým způsobem se naplňuje slovo proroka Jeremiáše: „Radostně plesejte, chválu vzdávejte a jásejte, národové Evropy: Hospodin vás spasí. Ať jste kdekoli, Pán je všude s vámi, uzdraví vás a shromáždí z nejdlehlých koutů země a přivede domů.“

S Ježíšem Kristem jsme na cestě do nové Evropy, on je nadějí Evropy.

Návrhy na přímluvy

Ježíš Kristus je naší nadějí. K němu voláme:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za církev, za našeho papeže Jana Pavla II., za biskupy v zemích Evropy a na celém světě:

Posiluj je v jejich snaze svědčit všem lidem o světle tvého poslání.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za evropské národy a národy světa:

Osvobod' je ze zaslepenosti egoistického myšlení, otevři jim oči pro radosti a strasti jiných národů.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za nemocné, trpící a osamělé:

Pošli jim lidi, kteří jim ukáží, že ti mohou důvěřovat v každé nouzi a každém nebezpečí.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za nás všechny:

Posilni naši víru v tebe, spasitele světa. Necht' si navzájem pomáháme a jsme si navzájem znamením spásy.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Za naše zemřelé:

Smiluj se nad našimi zemřelými a naplň jejich naději v tvém království světla, života a míru.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Smiluj se nad námi!

Pane, náš Bože, dobrý Otče, tys nám seslal svého Syna, abychom načerpali novou naději. Svými slovy a životem je nám pravou cestou k nové Evropě a novému světu. Chválíme tě a velebíme na věky. Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (Modlitba Středoevropských katolických dnů)

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

(6) Neděle, 16. listopadu 2003

33. neděle v liturgickém mezidobí (B) Slovensko

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme mimořádně spojeni s církví na Slovensku.

Slovensko, země s 5,5 miliony obyvatel, z nichž je 80% katolíků, má za sebou už více než 1100-letou historii křesťanství. Na dnešní Slovensko přišli věrozvěstové jak ze Západu, tak z Východu. Především zásluhou obou slovanských apoštolů, Cyrila a Metoděje – dnešních patronů Evropy – se v této zemi upevnila křesťanská víra. Řecko-katolické církve pokračující v tradici obou slovanských apoštolů si dodnes zachovala staroslověňštinu jako liturgický jazyk, v němž bylo jejím předkům zvěstováno evangelium.

Za velmi těžkých podmínek, zbavená samostatnosti a bez možnosti mít vlastní hierarchii, prožila v této zemi křesťanská víra více než tisíc let. Utvářela národní identitu lidu i vztahy k ostatním národům a národnostem. V časech komunistické totality byla zde křesťanská víra opětovně podrobována těm nejtěžším zkouškám. Křesťanství bylo násilně umlčováno a jakýkoliv církevní život zakázán. Mnozí biskupové, kněží, řeholníci a laici byli pronásledováni, mučeni a zabiti.

Na církve na Slovensku jsou dnes, v nových podmínkách postmoderní společnosti, znovu kladeny velké nároky. Plná vděčnosti, radosti a naděje do budoucnosti věří, že víra jednotlivců, rodin i celé slovenské společnosti překoná všechna úskalí a pomůže spoluvytvářet křesťanský charakter Evropy.

Slovenští světcí

K velkým vzorům slovenské církve 20. století patří mučedníci biskup **Pavol Peter Gojdič** a řeholník **bratr P. Metod Dominik Trčka**, kteří již byli prohlášeni za blahoslavené, a stejně tak biskupové **Vasil Hopko**, **Ján Vojtaššák** a **Míchal Buzalka**, řeholnice **Zdenka**, která bude, jak doufáme, brzy prohlášena za blahoslavenou. Tito svatí muži a ženy, kteří položili svůj život za víru, jsou pro církve na Slovensku znamením naděje a důvěry v budoucnost.

Mše svatá

Zahájení

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, ty jsi naše cesta, pravda a život.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Stal ses pro nás člověkem a dal jsi pro nás svůj život.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním jsi naše jediná naděje na pravý život.
Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: Dan 12,1-3: *V oné době bude můj lid zachráněn*

Druhé čtení: Žd 10,11-14.18: *Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje.*

Evangelium Mk 13,24-32: *Shromáždí své vyvolené ze čtyř světových stran..*

Myšlenky ke kázání: Potom pošle anděly a shromáždí své vyvolené ze čtyř světových stran.

Na konci liturgického roku se ve čtení dozvídáme o konci světa. Ani náš pozemský život, ani svět nejsou věčné, nýbrž spějí ke konci. Čtení z knihy proroka Daniela nám oznamuje, že se blíží nová doba: starý řád bude nahrazen královstvím Božím. Spravedliví, tj. každý, kdo bude zapsán v knize, se probudí k novému životu.

V Listě Židům, ze kterého je druhé čtení, se dozvídáme o oné nové skutečnosti v nebeském světě, ve kterém je pravý život. Ježíš Kristus se pro nás obětoval jako jediná oběť za naše hříchy. Proto můžeme hledat spásu tam, kde Kristus usedl po pravici Boží. Je na nás, abychom ho věrně následovali k cíli, kam nás předešel.

Evangelista Marek (Mk 13,24-32) nás vyzývá ke stálé bdělosti a věrnosti. Příchod Krista znamená pro ty, které Bůh vyvolil, spásu a dokonalost. Tato naše současná doba je časem růstu a zrání. Život a čas všeho lidstva i náš osobní život mají jediný směr a jen jediný konečný cíl: setkání se Synem Božím.

Ježíš nám dává příklad fíkovníku: ve Svaté zemi to byl jediný strom, který na zimu shazoval listy. Když začaly rašit nové větve a listy, bylo to pro všechny neklamně znamením nadcházejícího léta. Na příkladu tohoto stromu a díky zmrtvýchvstání Krista bychom si měli v našem světě uvědomit neklamná znamení Božího království a života. Od zmrtvýchvstání Krista můžeme doufat v proměnu tohoto světa, v království Boží a život věčný, až skončí tento náš svět.

K nejdůležitějším úkolům nás křesťanů na tomto světě patří otevřeně vyznat svou víru, nikdy neztrácet naději a všude vystupovat na obranu života. Jsme toho teď a tady schopni, neboť nám to Ježíš Kristus svým životem ukázal a přislíbil, že i my na konci našich dní a na konci tohoto světa s ním vstaneme z mrtvých a setkáme se s ním: „Potom pošle anděly a shromáždí své vyvolené ze čtyř světových stran, od konce země až po konec nebe“.

Od zmrtvýchvstání Ježíše Krista spojujeme my křesťané představu konce starého světa s nadějí na svět nový – nové stvoření a život věčný. Nevěříme na pomatené představy o všemohoucnosti lidstva, protože důvěřujeme všemohoucí lásce našeho Boha. Jen on zná hodinu naší smrti, a až náš čas nadejde, zavolá nás.

Vědomí smrti a konce světa nám nebere naději, ale naopak nás povzbuzuje k jednoznačnému nasazení všech sil pro tento náš svět, který nám byl svěřen, abychom jej vedli k dobrému až ke konečné proměně v nový svět Boží. Ježíš Kristus, Syn Boží, nám přislíbil, že nás předejde k Otci, aby nám připravil příbytek v nebi. Tento slib je daleko jistější, než jakákoli jiná jistota, kterou nám nabízí svět; neboť Bůh sám je zárukou této jistoty.

Dnešní evangelium o dnech po velkém soužení bude čteno v katolické církvi na celém světě. Toto Ježíšovo poselství platí pro každého věřícího a i pro ty, kteří ještě nebo už nevěří. Kdo toto poselství přijme, může si být jist, že bude patřit k těm Bohem vyvoleným. Jestliže se stále znovu otevíráme Božímu slovu, pokud se snažíme zachovávat jeho přikázání v každodenním životě, můžeme si být jisti, že budeme smět patřit k němu i k jeho vyvoleným. Živoucí spojení

s Bohem a jeho synem Ježíšem Kristem nám dává životodárnou sílu a našemu světu zářící příklad Boží lásky ke každému tvorů.

Návrhy na přímluvy

Bratři a sestry, plni důvěry se modleme k Ježíši Kristu a volejme:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za tvou svatou církev:

Smiluj se nad ní a dej jí sílu, aby jako věrná manželka svého nebeského ženicha pod vedením papeže Jana Pavla a všech biskupů poskytovala živé svědectví tobě a tvému učení.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za všechny, kteří byli pokřtěni ve tvém jménu:

Dej, aby si byli všichni křesťané vzájemnou oporou a aby pomáhali i ostatním lidem v našem světě.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za národy Evropy:

Obnov v národech Evropy onu křesťanskou víru, jíž byli naplněni naši světcí Benedikt, Cyril a Metoděj, Edita Stein, Kateřina Sienská a Brigita Švédská.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za církev na Slovensku:

Pomoz jí, aby po příkladu svých mučedníků 20. století zůstávala neochvějně věrná křesťanské víře a aby byla nápomocna všem, kdo víru hledají.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za bezdomovce, nezaměstnané, nemocné, vězněné a za všechny, kteří strádají:

Pošli jim lidi, kteří jsou ve tvém duchu ochotni být jim oporou a vést je správnou cestou.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Za naše rodiny:

Posiluj partnery ve vzájemné věrnosti a dej nám dobré rodiny.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás.

Nebeský Otče, ty jsi nám skrze svého syna Ježíše Krista daroval víru, naději a lásku. Tobě
buď sláva a dík na věky.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (Modlitba Středoevropských katolických dnů)

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

(7) Neděle, 18. ledna 2004

2. neděle v liturgickém mezidobí (C) Polsko

úvodní poznámky
(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. Dnes se cítíme zvláště spojeni s církví v Polsku.

Církev v Polsku má za sebou více než tisícileté dějiny. Začíná křtem prince Měška I. v roce 966. Prvním misijním biskupstvím byla Poznaň. V roce 1000 je založena církevní organizace s církevní provincií v Hnězdně a biskupstvími v Krakově, Wroclawi a Kolobrzegu. Od 25. 3. 1992 je v Polsku 13 církevních okresů a 42 diecézí, dvě z nich ukrajinsko-byzantského ritu. Země má 38 milionů obyvatel, z toho je 95% katolíků. Ve službách církve je přes 21 000 kněží v diecézích a přes 6000 řádových kněží. V kněžských seminářích současně studuje 6800 budoucích kněží.

Papež Jan Pavel II. byl před svou volbou papežem 16. 10. 1978 jako kardinál Karol Wojtyła krakovským arcibiskupem. Jako papež navštívil svou vlast dosud devětkrát.

Polští světcí

Z Polska pocházejí a zde žili mnozí svatí a blahoslavení. Mohli bychom uvést dlouhý seznam těchto zárných příkladů víry. Nejvýznamnějšími jsou **sv. Vojtěch** a **sv. Stanislav**, **sv. Hyacint** a **sv. Kinga**, **sv. Hedvika Slezská** a **sv. Hedvika Královna**, **sv. Kazimír** a **sv. Stanislav Kostka**, **sv. Jan Kentský** a **sv. Ondřej Bobola**, **sv. bratr Albert Chmielowski** a **sv. Rafael Kalinowski**, **sv. Faustina Kowalska** a **sv. Maximilian Maria Kolbe**. Patrony země jsou **Matka Boží z Czenstochowe**, **sv. Vojtěch**, biskup mučedník **sv. Stanislav** a též kněz a mučedník **sv. Ondřej Bobola**.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

Neděle, den Páně, je dnem Kristova vzkříšení a dnem církve. Tuto neděli se cítíme zvláště spojeni s katolíky v Polsku. V Polsku je uctívána hlavně Matka Boží Czestochovská, jako skutečná královna Polska. Jasna Gora, kde od roku 1382 stojí její trůn, je také nazývána polskou Kání galilejskou, neboť zde již po staletí dochází k zázraku proměny lidských srdcí.

Dnes stojíme na počátku týdne modliteb za jednotu křesťanů. V tomto roce je jeho tématem „Svůj pokoj vám dávám.“ V těchto dnech chceme v modlitbách zvláště prosit o znovusjednocení křesťanů.

Společným nasloucháním Božímu slovu a účastí na eucharistii chceme posílit naše spojení s Ježíšem Kristem a v jeho duchu přispět k budování domu Evropy.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, ty jsi s lidmi sdílel radost a naději, smutek a strach a ukázals jim svou božskou moc.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison.)

V Káni galilejské jsi na přímmluvu své matky učinil své první znamení a daroval nám ve své matce matku naděje.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison.)

Ty jsi naše světlo a doprovázíš nás na všech cestách naší pouti.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison.)

Bohoslužba slova

První čtení: Iz 62,1-5: *Jako se ženich raduje z nevěsty, tak se tvůj Bůh potěší z tebe.*

Druhé čtení: 1 Kor 12,4-11: *Jeden a týž Duch přiděluje každému zvlášť, jak chce.*

Evangelium: Jan 2,1-11: *To byl v galilejské Káně počátek znamení, která Ježíš učinil.*

Myšlenky ke kázání

1. Ježíš Kristus – pramen pravého štěstí

Jak každý z nás ví, lidé touží po štěstí. Odkud pochází tato velká touha? Kdo ji vložil do hlubin našeho srdce? Původce této touhy, která žhne v každém z nás, je vposledku Bůh. On nás stvořil k radosti. On sám je věčným štěstím a chce nás učinit šťastnými.

Ježíš Kristus, Boží syn, se stal jedním z nás a chce nás na cestě naší touhy doprovázet. Doprovázel lidi na jejich cestě, aby jim daroval radost, která přesahuje naše lidská očekávání. Působil v poslání navrátit nás zpět k Bohu a slavit Boží spojení s lidmi. Tak také učinil své první znamení při svatbě v Káni galilejské, když proměnil vodu ve víno. Nové víno je také jeho darem ke svatební hostině, je znamením nekonečné Boží lásky. Víno, které o svatbě dochází, můžeme také chápat jako znamení lásky, která mezi manžely, v rodinách a společenstvích někdy mizí. Bez lásky nemůže žít nikdo. Skrze Ježíše Krista a v něm je nám Boží láska, původ veškeré lásky, dávana stále znovu.

V obrazu svatební hostiny a radosti ze svatby byl se Starém zákonu opětovně ohlašován příchod nového Mesiáše. Je tedy více než významné, že Ježíšovo spasitelské dílo začíná v kruhu jeho nejbližších při svatbě v Káni galilejské. Nejde přitom jen o začátek v chronologickém smyslu, nýbrž také v kvantitativním, jako předzvěst a souhrn všech jeho ostatních znamení spásy. Tímto prvním znamením Ježíš zjevuje svou slávu (Jan 2,11) a probouzí víru apoštolů.

Množství dobrého vína při svatbě v Káni galilejské předznamenává nezměrnost Boží milosti. Kamenné nádoby na vodu používané při rituální očištění mohou poukazovat na proměnu starozákonní ekonomie spásy v novou Boží ekonomii: Ježíš do staré smlouvy vlévá nové víno a zakládá jím Novou smlouvu Boha s jeho lidem. Křest proměňuje vodou v křest duchovní, zákon nachází své naplnění v milosti a pravdě, jeruzalémský chrám je dokončen v těle Kristově, chrámový kult vyvoleného izraelského národa se stane díkyvdáním celého lidstva Bohu.

2. Účast na eucharistii – účast na svatební hostině Nové smlouvy

Bůh nabízí v Ježíši Kristu obnovení a naplnění své smlouvy s člověkem. V Ježíši Kristu, pravém Bohu a pravém člověku, se Bůh spojuje s lidmi, aby je posvětil a proměnil. Nové víno poukazuje k poslední večeři.

Toto vše pro nás činí srozumitelným též skutečnost a tajemství manželství, které Ježíš povyšuje na svátost: Ježíš si nechává přinést naši často banální, nijak chutnou vodu a proměňuje ji ve vytríbené víno. Skrze něj se lidská láska se všemi jejími slabostmi a riziky ztroskotání proměňuje v lásku Boží. Pít z kalichu, který nám podává Ježíš, znamená také pít z pramene nekonečné lásky Boží, která vše přivádí k naplnění.

3. *Maria se přimlouvá za nás lidi a stává se mluvčí svého syna*

Jen Bůh nám může dát to, co přesahuje naše možnosti: lásku, život, štěstí. Jako lidé můžeme být takto obdarováni, jestliže poslechneme Mariina slova adresovaná služebníkům: „Udělejte všechno, co vám řekne!“

Maria jako Ježíšova matka stojí na počátku jeho veřejného působení: „Konala se svatba...“ (srov. Jan 2,1-2). „Z textu vyplývá, že Ježíš a jeho učedníci byli pozváni (...) s ohledem na matku“ (*Redemptoris Mater*, 21). Tenkrát jako i dnes je to často Maria, díky níž se setkáváme s Ježíšem, jejím synem.

Pro církev v Polsku je Czestochowa místem setkání s Ježíšem Kristem. Je také nazýváno „polskou Káně galilejskou“, neboť zde po staletí platí slova Matky Boží Marie: „Udělejte všechno, co vám řekne!“. Na tomto místě se nejen nachází jeden z nejznámějších a nejuctívanějších obrazů Matky Boží na celém světě, ale zde také zvláštním způsobem pociťujeme přítomnost Panny Marie. „Zde je Maria přítomná v tajemství Krista a církve“ (Papež Jan Pavel II. v Czestochowe, při homilii 4. 6. 1979).

Jedinečnost tohoto místa připomíná Jan Pavel II. slovy: „Věřící v Polsku si zvykli s tímto posvátným místem spojovat svůj život a různé důležité a významné životní události, jako je narození dítěte, životní a profesní rozhodnutí, ale také maturitu a mnoho jiných důležitých okamžiků. Je zvykem s tím vším přicházet na ‚Jasnou horu‘ a svěřit se Matce Boží.“

Ve své encyklice *Redemptoris Mater* píše Jan Pavel II.: „V galilejské Káně se ukázala jen jedna konkrétní stránka lidského nedostatku, zdánlivě jen malá a bezvýznamná (‚už nemají víno‘). Ale má symbolický význam: Ono ‚vycházení vstříc‘ potřebám člověka znamená zároveň, že ho uvádí do zorného úhlu Kristova mesiášského poslání a jeho výkupné moci. Děje se tak zprostředkovaně: Maria se staví mezi svého syna a lidi v situaci jejich nedostatků, potřeb a utrpení. Staví se ‚mezi ně‘, to znamená *dělá prostředníci, ne jako cizí osoba, ale ze svého postavení matky*. Je si vědoma, že jako taková může přednášet synovi potřeby lidí, ano více: že má k tomu ‚právo‘. Její prostřednictvím má tedy ráz přímluvný. Maria se ‚přimlouvá‘ za lidi. (...) Na Mariiny přímluvy a pro poslušnost služebníků zahájil Ježíš v Káně ‚svou hodinu‘. V Káně se ukazuje Maria jako osoba *věřící v Ježíše*. Její víra přivolá první „znamení“ a přispěje k probuzení víry učedníků“ (*Redemptoris Mater*, 21).

4. *Maria udává směr naší pouti naděje*

„Udělejte všechno, co vám řekne!“ Těmito slovy se nám Maria stává učitelkou a dává směr naší pouti víry a naděje. Jan Pavel II. se 12. 6. 1987 v Czestochowě modlil:

„Marie, královno Polska, ženo z Jasně hory,
buď inspirací polskému svědomí.

Buď naší matkou a učitelkou!

Nepohoršuj se nad našimi slabostmi

a přijmi nás za své.

Ved' nás ty, která jsi první mezi všemi věřícími –

ved' Boží národ v polské zemi

na pouti víry a naděje.“

Ano, naděje! Dnešní člověk potřebuje naději. Ale co je to naděje? Co to znamená? Naděje znamená: „Nedej se přemoci zlem, ale překonávej zlo dobrem!“ Silou naděje můžeme přemoci zlo. „Udělejte všechno, co vám řekne!“ Těmito slovy nás Maria vede k naplnění naděje v Ježíše Krista.

V písni ke Středoevropským katolickým dnům zpíváme:

„Kristova matko Maria,
jak mocná je tvá přímluva,
jako kdysi radíš nám:
Učiňte vše, co řekne vám.
...svěřujeme se ti, Kriste.“

Návrhy na přímluvy

K Ježíši Kristu, který se pro nás stal z Marie člověkem, se obracíme ve společné modlitbě a voláme:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za našeho papeže Jana Pavla, za biskupy a kněze:

Ať ve světě lidé vnímají a chápou jejich službu jako službu dobrého pastýře.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za jednotu křesťanů:

Ať v tomto týdnu modliteb opět skrze modlitbu a vzájemnou důvěru dojdeme ke sblížení v naději na novou jednotu všech pokřtěných v Kristu.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za všechny členy vlád v zemích Evropy a celého světa:

Ať se nechají ve své práci a nasazení pro lidi vést tvým Duchem

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za naše manžele a rodiny:

Ať jsou otevřeni vůči tobě a doprovázejí své děti do života pod vedením Ducha svatého.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za nemocné, trpící, lidi bez práce a osamocené:

Ať skrze lidskou dobrotu poznají, že je nikdy neopouštíš.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za nás, kteří jsme se zde shromáždili na slavnosti mše:

Ať jsme před tímto světem připraveni ke svědectví křesťanů a máme sílu vždy konat to, co nám říkáš.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Milosrdný Otče, ty jsi do světa vyslal svého Syna a dal skrze něj lidem novou naději. Skrze jeho slovo a jeho znamení nám ukazuješ cestu k pravému životu a novému společenství lidí. Za to tě chválíme a ctíme skrze našeho Pána Ježíše Krista.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání :

„Pane ukaž nám cestu, kterou máme jít,
abychom našim bratrům a sestrám v Evropě
darovali naději, která je nezklame.

Pane, pomoz nám tě ochotně následovat.“

Z kázání papeže Jana Pavla II.

Na závěr biskupské synody za Evropu (23. 10. 1999)

V tradici křesťanského Východu je uctívána ikona Hodigetria svaté Panny, té, „která nám ukazuje cestu“. Maria ukazuje na svého syna, kterého drží v náručí, a připomíná nám, že Kristus je naší cestou, kterou musíme kráčet. Maria nám říká jako tehdy služebníkům při svatbě v Káně galilejské: „Udělejte všechno, co vám řekne!“ (Jan 2,5).

Církev, která se v ikoně zrcadlí, nachází v Marii takřka sebe samu a své poslání: ukázat světu Krista jako jedinou cestu, která vede k životu.

(8) neděle, 22. února 2004

7. neděle v liturgickém mezidobí (C) Chorvatsko

úvodní poznámky

(přečíst před liturgickým zahájením mše)

Katolická církev v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Slovensku a Slovinsku společně pořádá v tomto roce (od 1.6.2003 do 23.5.2004) Středoevropské katolické dny. V tuto neděli se cítíme mimořádně spojeni s církví v Chorvatsku.

V minulém století chorvatská církev zažila pronásledování různými totalitárními vládci, zvláště za komunistického režimu. V chorvatské církvi v této době – stejně jako v průběhu celých jejích dějin – položili svůj život za víru mnozí muži a ženy a jejich oběť a svědectví v sobě sjednocuje a soustřeďuje osoba blahoslaveného Aloise Stepinace. Stepinac byl věrný své naději a modlil se za nepřátele ještě tehdy, když jej komunistický soud v roce 1946 odsoudil k smrti v inscenovaném politickém procesu.

V posledním desetiletí byla chorvatská církev stižena válkou v rámci agrese proti Chorvatsku. V těchto letech hrůzy to byla právě křesťanská víra, která lidem dodávala odvahu k dobru až k sebeobětování a umožnila též odpuštění nepřátelům.

Po hrůzách války, která zanechala na těle a duši národa množství ještě nezhojených ran, stanula chorvatská církev před úkolem plnit své poslání v demokratické společnosti, v níž tolik lidí – na základě sociální nestability a vysoké nezaměstnanosti – zažilo těžké zklamání svých očekávání a nadějí.

Katolická církev v Chorvatsku se v duchu evangelia stará o lidi různým způsobem: ve školách a jiných vzdělávacích institucích, charitativní pomocí nejchudším, v boji za práva jednotlivců i skupin, v péči o rodiny a zvláště o děti, nasazení za mír mezi lidmi a národy, ve službách smíření. Zvláštní naléhavost mají ekumenické podněty, které církev vždy – i v průběhu války – podporovala a nadále podporuje.

Církev v Chorvatsku také věnuje zvláštní pozornost mládeži a poskytuje jí útočiště víry a naděje. Církev se chce otevřít všem, kteří mají strach z budoucnosti, kteří ztratili hodnoty víry a kteří se nechali nalákat na falešné naděje. Chce se otevřít všem, kteří hledají, a všem, kteří chtějí svou budoucnost založit v duchu víry, v duchu evangelia.

Prosíme Boha, aby církev v Chorvatsku zůstala místem naděje – zvláště pro mládež – a garantem hodnot evangelia: garantem smíření a spravedlnosti, garantem solidarity a míru.

Mše svatá

Zahájení

Myšlenky na úvod mše

V přípravě na Středoevropské katolické dny se dnes cítíme zvláště spojeni s církví v Chorvatsku, která je živá již třináct století a také v těžkých dobách podává svědectví o svém křesťanském poslání.

Tuto neděli si připomínáme svůj závazek odpouštět a milovat své nepřátele. Tento závazek může být pro nejednoho člověka někdy velkou výzvou, stačí si vzpomenout na situaci z

nedávné chorvatské minulosti. Ale také v této době církev neochvějně podporovala svobodu, mír a naději.

Kyrie

Pane Ježíši Kriste, tys byl poslán Otcem, abys nám přinesl osvobozující poselství odpuštění a naděje.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Tys přišel, abys hledal ztracené, a modlil ses na kříži za své nepřátele.

Kriste, smiluj se nad námi. (Christe eleison)

Tys vstal z mrtvých a otevřel nám brány nebe.

Pane, smiluj se nad námi. (Kyrie eleison)

Bohoslužba slova

První čtení: 1 Sam 26,2.7-9.12-13.22-23: *Bůh tě dnes vydal do mých rukou, ale já jsem na tebe ruku vztáhnout nechtěl.*

Druhé čtení: 1 Kor 15,45-49: *Jak jsme byli utvořeni podle obrazu pozemského, tak budeme také utvořeni podle obrazu nebeského.*

Evangelium: Lk 6,27-38: *Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.*

Myšlenky ke kázání

David a nepřátelé

Příběh o Davidovi tohoto muže jednak oslavuje, jednak chce ukázat, že Davidovo království nepochází z jeho vlastních sil, nýbrž z Boží přízně, a tak nám poskytuje důležité teologické náměty. V tomto příběhu jde o Davidovu věrnost Bohu. Překonává pokušení vykonat pomstu. David ví, že je jen nástrojem v Božích rukou a spravedlivý tím, že se sám zdržuje souzení těch, kdo upadli do jeho rukou a přenechává soud Bohu. Navzdory pronásledování poznává v Saulovi člověka pomazaného Bohem. V Davidovi se nejen zakládá království Izrael, v něm také spočívá příslibení Mesiáše, které své naplnění nachází v Ježíši, synu Davidovu (srov. Mt 1,6; 19,21).

David, – úspěšný válečník, který je pronásledován – krále ušetří. Neposlechne falešné rady Abíšaje : „Dnes vydal Bůh tvého nepřítele do tvé ruky...“.

Příliš často se objevují rádci, kteří nabízejí dokonce teologická vysvětlení a výmluvy k ospravedlnění násilí, přičemž se často odvolávají na Boha a jeho vůli.

David Saulovi vrací kopí. Je to krok vstříc nepříteli, prorocké jednání, které otevírá prostor naději. To nejdříve znamená se něčeho vzdát: neodpovědět na jednání protivníka stejnými prostředky. David připouští setkání. Tak byl schopen Saula poznat jiným způsobem a takto bylo i Saulovi umožněno, aby jej David poznal jinak než jako nepřítele.

Tímto David již předjímá něco z nového člověka, druhého Adama, o němž jsme slyšeli ve druhém čtení. Skrze stvoření máme podíl na prvním Adamovi, a skrze naši víru máme podíl na Kristovi, druhém Adamovi. Druhý Adam se nestará nejdříve o věci pozemské, nýbrž opětuje zlé dobrem, modlí se za své pronásledovatele, dává naději a odvažuje se k bláznovství lásky. Druhý Adam je novým stvořením v Ježíši Kristu. Proto se Pavel zcela obrací ke Kristu, který přesahuje vše lidské.

Výzva evangelia

K tomu „novému“ patří u Ježíše Krista také a především požadavek lásky k bližnímu. Poslechněme si ta slova ještě jednou: „Milujte své nepřátele. Prokazujte dobro těm, kdo vás nenávidí. Žehnejte těm, kdo vás proklínají, modlete se za ty, kdo vám ubližují (...) Každému, kdo tě prosí, dávej, a kdo ti bere co je tvoje, od toho nežádej nic nazpátek.“ (Lk 6,27-30) Většinou bychom byli rádi, kdybychom s tím, kdo nás nenávidí, nemuseli mít nic společného. Zde se však od nás požaduje, abychom k tomu člověku byli laskaví a činili mu dobře. Necítíme se snad už jako hrdinové, když se nám podaří se udržet a na zlá nařčení, zlomyslnosti a zákeřnosti toho druhého vůbec nereagovat, neodplácet stejnou mincí?

Někdo může zase namítnout: „Vy křesťané jste opravdu naivní.“ Ne. Křesťané nejsou naivní, jsou jednoduše jiní, nemilují z naivoty, nýbrž z lásky.

Kdo je můj bližní? – zeptal se jednou jeden zákoník (srov. Lk 10,29). Stejně se můžeme zeptat ve smyslu přikázání lásky k bližnímu: Kdo je můj nepřítel? I když se mnozí lidé domnívají, že nemají žádné nepřátele, může se přece jen vyplatit zeptat se, kdo je tím nepřítelem míněn.

- Nepřítel je především ten druhý, případně ten, který se ode mne liší, který nesdílí mé názory, s nímž jen těžko hledám společný jazyk, společné zájmy. Tam, kde se nedají najít žádné paralely v mentalitě, temperamentu a životních postojích, je těžké toho druhého snášet, jeho přítomnost může být zdrojem stálých nedorozumění a potíží.

- Nepřítel je také protivník, který se staví proti všemu, co dělám, navrhuji či podnikám. Má kritické připomínky ke každému mému kroku. V každé diskusi zastupuje protistranu. Jeho zbraněmi jsou ironie, provokace, zarputilost v banálních otázkách. Nic neodpustí a jeho neměnný postoj představuje nepřekonatelnou propast nepřátelství.

- Nepřítel je také obtížný člověk, ten, který vás dovede svou dotěrností přivést k zoufalství. Je to osoba, kterou baví připravovat druhého o čas, většinou přichází člověku do cesty v nejnevhodnější chvíli. Drzý a netaktní, indiskrétní a prostě člověk na obtíž. Tyto osoby vyprávějí rády o tom, co už většinou všichni vědí, a otravují ostatní svými bezvýznamnými problémy. Ty jsou pro ně mimořádně důležité. Tito lidé neberou žádný ohled na povinnosti druhých, na jejich případnou únavu či starosti.

- Mimoto je nepřítel i chytrák, jenž hraje dvojí hru. Je odborníkem na špatné vtipy, nespolehlivý a stejně tak vypočítavý. Navenek dobrosrdečný a veselý, říká jedno, ale dělá druhé a myslí zároveň třetí. Je „pravý sluha“ mnoha pánů.

- Konečně je nepřítelem i tvůj pronásledovatel, jehož špatné činy jsou lež, zlá pomluva a ponižení.

Křesťan je povolán k tomu, aby se z lásky odvážil vstoupit na nepřátelské území. Podle Písma nesmí nepřátelství v našich srdcích a hlavách setrvat delší dobu. Křesťan musí věřit ve velkou novinu ‚odpuštění‘, jež může způsobit i obrácení na víru. Už silná vůle odpustit je jako smíření. V okamžiku, kdy přestávám rozchod akceptovat, už tam začíná cesta ke smíření. Kdo jiný než my křesťané by měl ničit ty nebezpečné mechanismy zla?

Naděje je protikladem zvyku. Kdo se omezí vlastní pohodlností nebo se oddá pocitu bezmoci, neboť stejně se nic nedá změnit, ten není také schopen uvědomit si poselství Nového zákona a otevřít oči novému obzoru.

Křesťanská naděje proměňuje skutečnost novým světlem. Kristus nám svou smrtí nedokazuje, že nakonec bude přece jen všechno v pořádku, nýbrž potvrzuje, že vše, co prožíváme a co i on prožil, se vyvíjí správným směrem, pokud jen věříme. Křesťanská naděje je poselstvím, které může vše změnit a otevřít nevídané obzory. Křesťanská naděje se nesoustřeďuje na čísla a fakta a také ne na pozitivní znaky a povzbuzující tendence, křesťanská naděje ukazuje něco nového, něco radikálně nového, čeho by se byl nikdo neodvážil, ale co bylo předpovězeno a přislíbeno.

Pro nás tedy platí, navzdory vší beznaději v tomto světě doufat a snažit se o obnovu sebe i ostatních spoluobčanů v nové Evropě v duchu Ježíšově.

Návrhy na přímluvy

Sestry a bratři! Ježíš nás vyzývá k obrácení, k odpuštění, chce, abychom ho následovali. Modleme se k němu:

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za církve v Evropě a všude na světě:

Stůj při ní a pomáhej jí, aby její slova a činy byly věrným obrazem tvého evangelia.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za lidi a národy, kteří jsou ve jménu odplaty vystaveni násilí a jejichž existence je ohrožena: Dej jim sílu uniknout nebezpečí sobectví, přemoci touhu po pomstě a umění odpustit.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za křesťany v evropských zemích:

Posiluj je svým Duchem a pomáhej jim svědčit o tvé lásce.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za ty nejslabší mezi námi a nejvíce ohrožené:

Ochraň je před opovržením a vrať jim důstojnost a uznání v naší společnosti

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Za nás všechny, kteří zde společně slavíme:

Rozmnož naši víru, posiluj naši naději a rozžehni v nás svou lásku.

- *ticho* -

K: Ježíši Kriste, naděje Evropy!

L: Vyslyš nás!

Bože, náš Otče, ty jsi ve slově svého syna Ježíše Krista a jeho oběti na kříži zjevil svou nekonečnou lásku k nám. Budiž ti dík a chvála na věky věků.

Amen.

Eucharistie

Děkuvzdání po přijímání (Modlitba Středoevropských katolických dnů)

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Poutní referenti jednotlivých diecézí

jméno	diecéze	telefon	poštovní adresa, e-mail
František a I. Růžičkovi	Litoměřice	606 501897	frantisek.ruzicka@mukrupka.cz
P. Pavel Dokládál	Hradec Králové	461 543164-6 602 763775	Českomoravská Fatima, 569 11 Koclířov u Svitav 126 fatima@iol.cz
P. Milan Vavro	Brno	604 280160 544 221587	Malinovského 2, 684 01 Slavkov u Brna rkf.slavkov@biskupstvi.cz
P. Emil Soukup	Plzeň	377 225576 602 487 657	Františkánská 11, 301 00 Plzeň esoukup@volny.cz
P. Stanislav Příbyl CSsR	Praha	318 626 351 603 164449	Svatá Hora 591, 261 80 Příbram II basilica@svata-hora.cz
Jiří Sikora	Ostrava - Opava	596812988	736 01 Havířov-město, Na Nábřeží 71/213
P. Zdislav Pešat	České Budějovice	376-583313 723-044347	Velhartice 15, 341 42 Kolinec
P. František Hanáček	Olomouc	585 223 179	Opletalova 10, 772 00 Olomouc christ@volny.cz
P. Josef Hořák	Apoštolský exarchát	548 531 980	Otakara Ševčíka 64, 615 00 Brno gk.horak@atlas.cz

Uvedené kontakty

Národní centrum Světového apoštolátu Fatimy:

Ing. Hana Frančáková, Českomoravská Fatima č.p. 195, 569 11 Koclířov u Svitav, Tel., Fax.:
461 543 164-6, Mobil: 724 223 771; E-mail: fatima@iol.cz

Diecézní poutní centrum královéhradecké diecéze:

Mgr. P. Pavel Dokládál

Velké nám. 35, 500 01, Hradec Králové, Tel., Fax: 495 512 311; 461 543 164-6, Mobil: 602
763 775; 724 223 771, E-mail:poutnik@diecezechk.cz

Sekce pro mládež ČBK:

Thákurova 3, 160 00 Praha 6

Diecézní centra pro mládež:

Praha: e-mail: mladez@cirkev.cz; adcm-pha@volny.cz

Brno: dcm.brno@biskupstvi.cz

České Budějovice: dcmcb@iol.cz

Hradec Králové: dcm@diecezechk.cz

DCŽM Vesmír (Deštné v Orlických Horách): dczm.vesmir@tiscali.cz

Litoměřice: daniela.dcm@worldonline.cz

DCŽM Píchovice: dczm.krizovatka@quick.cz

Plzeň: dcmplzen@volny.cz

Olomouc: mladez@arcibol.cz

Ostrava-Opava: dcm@doo.cz

Školská sekce ČBK:

Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel. 220 181 760, e-mail: skolstvi@cirkev.cz, Ing. Daniel Kuchyňka

P. Gerhardt Gottfried Walder, OSM

Hluboké Mašůvky u Znojma, 671 52, tel. 515 255 227

Poutní bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí

P. Bernard M. Špaček OP, rektor baziliky

P. Jindřich Bartoš

Znojmo, Sv. Mikuláš

Svatyně Matky Boží Montserratské u Cizkrajova

Farní úřad Slavonice

Nám. Míru 477

378 81 Slavonice

tel. 384 493 124

Konference vyšších představených ženských řeholí v ČR

Lublaňská 44, 120 00 Praha 2, tel.: 222 516 243, fax: 222 522 754; www.volny.cz/kvpzr, e-mail: kvpzr@volny.cz

Českou verzi web stránek naleznete na adrese **<http://katdny.cirkev.cz>**. Za hlavní stránku prezentace akce „Středoevropské katolické dny“ lze považovat stránky v německém jazyce, které lze nalézt na adrese: **<http://katholikentag.at>**. Majitelem a provozovatelem těchto www stránek je Rakouská biskupská konference. Po zadání výše uvedené adresy se uživateli zobrazí hlavní odkazová stránka, odkud se lze stisknutím příslušného tlačítka (s názvem vybraného státu) přímo dostat na www stránky věnované problematice připravované akce „Středoevropské katolické dny 2003/2004“ v dané zemi. Další možnosti, jak se dostat na www stránky v jednotlivých jazykových mutacích je zadání http adresy přímým způsobem. K tomu lze úspěšně využít údaje z níže uvedené tabulky. V tabulce jsou uvedeny a seřazeny všechny web adresy jednotlivých www stránek v národních mutacích, ze všech zemí, které se účastní akce „Středoevropské katolické dny 2003/2004“.

Stát	http adresa
Rakousko	http://www.katholikentag.at
Čechy	http://katdny.cirkev.cz
Slovensko	http://www.katolickedni.sk/index2.php
Polsko	http://www.katholikentag.opoka.org.pl/
Maďarsko	http://www.communio.hu/talalkozo/reszletes-php
Slovinsko	http://www.rkc.si
Chorvatsko	http://www.hbk.hr
Bosna a Hercegovina	http://www.bkbih.org

Kalendář akcí byl vyhotoven na základě údajů ke dni 24. 4. 2003. U některých akcí budou další údaje doplněny až po uzavěře kalendáře. Může též dojít k určitým změnám.

Za neúplnost informací se omlouváme. Podrobnosti se lze dovědět průběžně u organizátorů akcí či poutních referentů. Děkujeme za pochopení.

Středoevropské katolické dny

kalendář mezinárodních akcí

- Květen 2003** * 31. Jubilejní oslava 150 let metropole Záhřeb (Chorvatsko)
- Červen 2003** * 1. Zveřejnění společného pastýřského listu
* 10. Evropské mírové nešpory 2003 ve Vídni (národní zahajovací akce Rakouské biskupské konference)
* 21. Pout' tří zemí do Sankt Georgen v diecézi Gurk (Rakousko)
* 22. Česká republika: 12. neděle v mezidobí
- Červenec 2003** * 5. Cyrilometodějská pout' do Nitry (Slovensko)
* 5. Národní pout' na Velehrad (Česká republika)
* 6. Pout' k Panně Marii do Levoče (Slovensko)
* 6. Zahájení Českého národního sněmu na Velehradě
* 19. Pout' čtyř diecézí do Kupresu (Bosna a Hercegovina)
* 27. Bosna a Hercegovina: 17. neděle v mezidobí
- Červenec a srpen 2003** * „Cesta smíření“ mládeže po všech osmi zemích se světovým křížem mládeže
- Srpen 2003** * 15. Pout' do Brezje (Slovinsko)
* 20. Svatoštěpánské slavnosti v Budapešti (Maďarsko)
* 24. Maďarsko: 21. neděle v mezidobí
* 26. Pout' do Czenstochowe (Polsko)
* 30./31. Řeckokatolická pout' k Panně Marii do Ľutiny (Slovensko)
- Září 2003** * 6./7. Slavnost Jména Panny Marie ve Vídni (Rakousko)
* 21. Pout' do dómu v Mariboru (Slovinsko)
* 21. Slovinsko: 25. neděle v mezidobí
* 28.-30. „Křesťanské hodnoty v Evropské unii“, Budapešť (Maďarsko)
- Říjen 2003** * 3. „Poděkování Panně Marii“ v Hradci Králové (Česko)
* 3.-5. „Etika života“, Bratislava (Slovensko)
* 18./19. Modlitební noc mládeže ve všech zemích s heslem „Hledat Ježíšovu tvář“
* 26. Rakousko: 30. neděle v mezidobí
- Listopad 2003** * 8. „Dějiny zavazují k odpovědnosti – mučedníci a svědkové víry“, Sarajevo (Bosna a Hercegovina)
* 5.-9. „Výuka náboženství / předávání víry“, Celje (Slovinsko)
* 16. Slovensko: 33. neděle v mezidobí
- Leden 2004** * 18. Polsko: 2. neděle v mezidobí
* 28.-30. „Pronikavé změny společnosti a hospodářství – spolupůsobení církve na projektu budoucnosti Evropy“, Puchberg/Wels (Rakousko)
- Únor 2004** * 22. Chorvatsko: 7. neděle v mezidobí

Březen 2004

*12.-14. „Jak budeme zítra žít – strategie tváří v tvář demografickému vývoji ve Evropě“, Brno (Česká republika)

Duben 2004

* 18. pout' do Łagiewniků u Krakova (Polsko)

* 23.-25. „Nové výzvy pro pastorační manželství a rodinu“, Záhřeb (Chorvatsko)

* 25. Pout' do Hnězdna (Polsko)

Květen 2004

* 13.-16. „Zemědělství / venkov“, Varšava (Polsko)

* 21.-23. Pout' národů do Mariazell (Rakousko)

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě, vyslyš nás.
Ochraňuj a veď svou církev,
Naplněj papeže, biskupy a všechny pastýře
církev silou Ducha Svatého,
Obnov Církev v Evropě ve víře, naději a lásce,
Daruj národům Evropy mír a ochraňuj jejich svobodu,
Otevři všem lidem sluch pro tvé radostné poselství,
Vzbud' v nás ochotu k obrácení a dej nám zakusit
své milosrdenství,
Otevři naše srdce pro tvou přítomnost,
Daruj zemřelým věčný život,

Modleme se:

Chválíme tě, Pane Ježíši Kriste,
neboť svým vtělením jsi nám otevřel cestu spásy.
Prosíme tě, dej, abychom jednou viděli a prožívali to,
co nyní s bdělým srdcem očekáváme.
Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Amen.